

ÚVOD DO EVANJELIA PODĽA MARKA

1. Marek. Týmto menom sa v Novom zákone označuje Ján Marek (porov. *Sk* 12, 12. 25; 15, 37). Bol synom zámožnej vdovy Márie, u ktorej sa zhromažďovalo prvé jeruzalemské kresťanské spoločenstvo, a bratancom levitu Barnabáša (porov. *Kol* 4, 10). Jeho prvé meno Ján sa používa zriedka (porov. *Sk* 13, 5. 13), kým jeho prírmenie Marek sa vyskytuje bežne (porov. *Sk* 15, 39; *Flm* 24; *2 Tim* 4, 11; *1 Pt* 5, 13). Barnabáš a Pavol ho vzali so sebou z Jeruzalema do Antiochie (porov. *Sk* 12, 25) a odtiaľ na prvú misijnú cestu (porov. *Sk* 13, 5); z nej sa však predčasne vrátil do Jeruzalema (porov. *Sk* 13, 13) a tým načas stratil Pavlovi dôveru (porov. *Sk* 15, 37. 39). Potom sprevádzal Barnabáša na ostrov Cyprus. Neskôr však bol Marek po boku uväzneného Pavla (porov. *Kol* 4, 10; *Flm* 24) a potom ako pomocník apoštola Petra v Ríme, ktorý ho nazýva svojim duchovným synom (porov. *1 Pt* 5, 13). Počas druhého Pavlovho väznenia Marek nebol v Ríme, ale niekde inde spolu s Timotejom (porov. *2 Tim* 4, 11). Euzébiou údaj, podľa ktorého bol Marek biskupom v Alexandrii a tam vraj zomrel mučeníckou smrťou, je neskoršieho pôvodu a historicky je veľmi nepravdepodobný (Klement Alexandrijský a Origenes sa o tom nezmieňujú).

2. Pôvod evanjelia. Podľa starokresťanskej tradície Marek napísal v Ríme evanjelium, v ktorom vraj podal svedectvo a kázanie apoštola Petra; porov. správu hierapolského biskupa Papiáša (asi roky 75 – 150), Antimarcionovského prológu (roky 160 – 180), Justína (asi roky 100 – 165), Ireneja (asi roky 130 – 202), Klementa Alexandrijského (asi roky 150 – 215), Euzébia (asi roky 263 – 340) a iných. Markovo evanjelium je najstaršie a prvé z kánonických evanjelií. Bolo základným prameňom, z ktorého čerpali autori Matúšovho a Lukášovho evanjelia. Nepoužili iba texty *Mk* 4, 26 – 29 a 8, 22 – 26. Pri redakcii svojho evanjelia si Marek poslužil už tradíciou utvoreným materiálom o Ježišovi a spracoval ho v takmer biograficko-chronologickom a zemepisnom rámci svojho posolstva. Chcel ukázať, že Ježiš je Mesiáš (porov. 8, 27 – 30; 16, 61 n.), Syn Boží (porov. 1, 1. 11; 9, 7; 3, 11; 5, 7; 15, 39;), „Syn človeka“ (porov. 2, 10. 28; 8, 31. 38; 9, 9. 12. 31; 10, 33; 13, 26; 14, 21. 41. 62) a že svojimi zázrakmi dokázal svoju božskú moc (porov. 2, 1 – 12; 4, 35 – 41; 5, 1 – 20; 5, 1 – 20. 21 – 43; 6, 30 – 56).

3. Obsah a rozdelenie. Z chronologického a zemepisného hľadiska možno Markovo evanjelium rozdeliť na tri hlavné časti:

Úvod (1, 1 – 13).

I. Ježišovo účinkovanie v Galilei (1, 14 – 5, 43):

1. Zázračné uzdravenia v Kafarnaume a na okolí (1, 14 – 45)
2. Príhody a spory s farizejmi a zákonníkmi (2, 1 – 3, 35)
3. Podobienstvá a zázraky pri Genezaretskom jazere (4, 1 – 5, 43).

II. Ježiš na cestách (v Galilei, v okolitých krajoch a na ceste do Jeruzalema) (6, 1 – 10, 52):

1. Poučanie učeníkov a ich nechápavosť (6, 1 – 8, 26)
2. Predpovede o utrpení a formácia učeníkov (8, 27 – 9, 50)
3. Ježiš na ceste do Jeruzalema (10, 1 – 52).

III. Ježišovo účinkovanie a umučenie v Jeruzaleme (11, 1 – 15, 47):

1. Ježišove mesiášske činy (11, 1 – 26)
2. Ježišovo mesiášske učenie: päť sporov s protivníkmi (11, 27 – 12, 44)
3. Eschatologická reč (13, 1 – 37)
4. Ježišovo umučenie (14, 1 – 15, 47):
  - a. Predchádzajúce udalosti (14, 1 – 42)

- b. Ježiš pred veľradou (14, 43 – 72)
- c. Ježiš pred Pilátom (15, 1 – 20)
- d. Ježišovo utrpenie a smrť (15, 21 – 47).

Správa o prázdnom hrobe a veľkonočnom posolstve (16, 1 – 8).
(Záver Markovho evanjelia 19, 9 – 20).

4. Charakteristické črty Markovho evanjelia. Z literárneho hľadiska sa Markovo evanjelium vyznačuje jednoduchým, názorným štýlom, rečou oplývajúcou semitizmami a latinizmami a jednoduchou vetnou skladbou. Prevláda v ňom parataxa (jednoduché vety sa uvádzajú zväčša spojkami ‚a‘, ‚i‘, ‚a potom‘ atď.) a dáva sa prednosť priamej reči. Marek často používa historický príznenie (asi 150-krát), jednotlivé udalosti uvádza príslovkami času (napr. ‚hneď‘, ‚len čo‘, ‚tu‘ a pod.), pri ich opisovaní si všíma podrobnosti a zobrazuje ich živo a názorne. Marek viac ako ostatní evanjelisti opisuje city a dojmy konajúcich osôb, ba aj samého Ježiša (porov. 1, 41: „zľutoval sa nad ním“; 1, 43: „prísne mu pohrozil“; 3, 5: „s hnevom si ich premeral“; 7, 34: „vzdychol“; 10, 14: „namrzený im povedal“; 10, 21: „s láskou naňho pozrel“; 10, 16: „objímal deti“ atď.) a podčiarkuje Ježišovu ľudskú stránku (porov. 2, 16: je hladný a smädný; 4, 38: je unavený a spí; 14, 34: opanuje ho strach pred smrťou; 15, 37: zomiera s výkrikom atď.). Marek venuje osobitnú pozornosť Petrovi (porov. 1, 16 n. 36; 8, 29; 16, 7), i keď spomína jeho chyby (porov. 8, 33; 9, 5; 14, 30. 37. 66 – 71), čo by potvrdzovalo prvokresťanskú tradíciu, podľa ktorej evanjelista podáva svedectvo a kázanie apoštola Petra.

Z obsahovej stránky sa Markovo evanjelium vyznačuje tým, že v ňom prevládajú Ježišove činy, kým jeho reči ustupujú do úzadia (uvádzajú sa iba dve reči: podobenstvá o Božom kráľovstve (4, 1 – 34) a eschatologická reč (13, 1 – 37); chýba reč na vrchu, prípadne na rovine); o to početnejšie sú spory so židovskými vodcami: päť polemických rečí v Galilei (2, 1 – 3, 6) a päť v Jeruzaleme (11, 27 – 13, 37). Podľa náznakov v eschatologickej reči (porov. 13, 2. 9. 14. 28) redakcia spisu patrí do obdobia pádu Jeruzalema, teda okolo roku 70 po Kr.

5. Teologický význam evanjelia. Markovo evanjelium svojím opisom Ježišovho účinkovania a osudu hlása, že Boh skrze Ježiša zjavil svoju vôľu spasit' všetkých ľudí. Ježišovým vystúpením nastal čas spásy (1, 14). Ježiš víťazí nad zlom a nad vládou satana (porov. 1, 21 – 28; 1, 34; 5, 1 – 20; 9, 14 – 27), odpúšťa hriechy (2, 1 – 12), ohlasuje Božiu vôľu (7, 1 – 23; 12, 28 – 34) a buduje Božie kráľovstvo (kap. 4). Keďže sa Božia moc prejavuje v Ježišovi ako v človeku, nielen Židia, ale ani jeho učeníci ho nechápu (porov. 6, 4 – 6; 8, 14 – 21; 14, 26 – 42). Sám Ježiš často prikazuje uzdraveným, aby nehovorili iným, že je Mesiášom (porov. 8, 30; 9, 9; tzv. mesiášske tajomstvo). Od svojich poslucháčov však vyžaduje bezpodmienečnú vieru (5, 36; 9, 19 – 24; 11, 22 – 25) a od svojich nasledovníkov nezištnosť, ochotu slúžiť a odvahu trpieť (porov. 8, 31 – 33; 9, 42 – 48; 10, 17 – 27. 41 – 45). Ohlasovanie Krista má v Markovom evanjeliu také ústredné a významné miesto, že v ňom chýba čo i len zmienka o Ježišových predkoch, o jeho narodení a detstve. Táto misionárska tendencia sa prejavuje aj v štruktúre evanjelia: Ježišova činnosť sa začína v ‚pohanskej Galilei‘ (porov. *Iz* 8, 23 n. = *Mt* 4, 14 – 16), jeho cesta na kríž sa predstavuje aj ako cesta k pohanom, ktorých pod krížom zastupuje stotník svojím vyznaním viery: „Tento človek bol naozaj Boží Syn“ (porov. 15, 39).

Cieľom Markovho evanjelia je posilniť a povzbudiť vo viere kresťanov z pohanstva, aby ostali aj v prenasledovaní verní Kristovi. S ohľadom na nežidovských čitateľov evanjelista vysvetľuje židovské zvyky (porov. 7, 3 n; 14, 12; 15, 42) a prekladá aramejské slová (porov. 3, 17; 5, 41; 7, 11. 34; 14, 36; 15, 22. 34).

EVANJELIUM PODĽA MARKA

I. Príprava Ježišovho účinkovania, 1, 1 – 13

1 Kázanie Jána Krstiteľa. – ¹ Začiatok evanjelia Ježiša Krista, Božieho Syna. ² Prorok Izaiáš napísal: „*Hľa, posielam svojho posla pred tvou tvárou a on ti pripraví cestu.*“

³ *Hlas volajúceho na púšti:
,Pripravte cestu Pánovi,
vyrovnajte mu chodníky!‘“*

⁴ Ján bol na púšti, krstil a hlásal krst pokánia na odpustenie hriechov. ⁵ Prichádzala k nemu celá judejská krajina i všetci Jeruzalemčania. Vyznávali svoje hriechy a dávali sa mu krstiť v rieke Jordán. ⁶ Ján nosil odev z ťavej srsti a okolo bedier kožený opasok. Jedával kobyľky a lesný med. ⁷ A hlásal: „Po mne prichádza mocnejší, ako som ja. Ja nie som hoden ani zohnúť sa a rozviazať mu remienok na obuvi. ⁸ Ja som vás krstil vodou, ale on vás bude krstiť Duchom Svätým.“

Pokrstenie Ježiša. – ⁹ V tých dňoch prišiel Ježiš z galilejského Nazareta a Ján ho pokrstil v Jordáne. ¹⁰ Vtom, ako vystupoval z vody, videl otvorené nebo a Ducha, ktorý ako holubica zostupoval na neho. ¹¹ A z neba zaznel hlas: „Ty si môj milovaný Syn, v tebe mám zaľúbenie.“

Pokúšanie na púšti. – ¹² A hneď ho Duch hnal na púšť. ¹³ Na púšti bol štyridsať dní a satan ho pokúšal. Bol medzi divou zverou a anjeli mu posluhovali.

II. Ježišova činnosť v Galilei, 1, 14 – 7, 23

Začiatok Ježišovej činnosti. – ¹⁴ Keď Jána uväznili, Ježiš prišiel do Galiley a hlásal Božie evanjelium. ¹⁵ Hovoril: „Naplnil sa čas a priblížilo sa Božie kráľovstvo. Kajajte sa a verte evanjeliu.“

Povolanie prvých učeníkov. – ¹⁶ Keď raz išiel popri Galilejskom mori, videl Šimona a Ondreja, Šimonovho brata, ako spúšťajú sieť do mora; boli totiž rybáři. ¹⁷ Ježiš im povedal:

1, 1 – 8. *Mt* 3, 1 – 12; *Lk* 3, 1 – 18; *Jn* 1, 19 – 28.

1, 1. Marek tu „evanjelium“ nemyslí svoj spis, ale poslanstvo, dobrú zvesť, ktorú priniesol Ježiš Kristus a ktorej on sám je stredobodom.

1, 2. *Mal* 3, 1.

1, 3. *Iz* 40, 3.

1, 8. O Jánovom krste pozri poznámku k *Mt* 3, 6. Kristus bude krstiť „Duchom Svätým“, čiže jeho krst nebude iba obrad, ale očistí človeka od hriechu a vleje doň novú životnú silu božského života.

1, 9 – 11. *Mt* 3, 13 – 17; *Lk* 3, 21 – 22; *Jn* 1, 32 – 34.

1, 12 – 13. *Mt* 4, 1 – 11; *Lk* 4, 1 – 13.

1, 14 – 15. *Mt* 4, 12 – 17; *Lk* 4, 14 – 15.

1, 16 – 20. *Mt* 4, 18 – 22; *Lk* 5, 1 – 11.

„Pod'ťte za mnou a urobím z vás rybárov ľudí.“¹⁸ Oni hneď zanechali siete a išli za ním.¹⁹ Ako šiel trochu ďalej, videl Jakuba Zebedejovho a jeho brata Jána – aj oni boli na lodi a opravovali siete –²⁰ a hneď ich povolal. Oni zanechali svojho otca Zebedeja na lodi s nádeníkmi a išli za ním.

Ježiš učí v Kafarnaume a uzdravuje posadnutého. –²¹ Prišli do Kafarnauma. A hneď v sobotu vošiel do synagógy a učil.²² I žasli nad jeho učením, lebo ich učil ako ten, čo má moc, a nie ako zákonníci.²³ A práve bol v ich synagóge človek posadnutý nečistým duchom. Ten vykrikol:²⁴ „Čo ťa do nás, Ježiš Nazaretský? Prišiel si nás zničiť? Viem, kto si: Boží Svätý.“²⁵ Ježiš mu prísne rozkázal: „Mlč a vyjdi z neho!“²⁶ Nečistý duch ním zalomcoval a s veľkým krikom z neho vyšiel.²⁷ Všetci sa čudovali a jeden druhého sa vypytovali: „Čo je to? Nové učenie s mocou! Aj nečistým duchom rozkazuje a poslúchajú ho.“²⁸ A chýr o ňom sa hneď rozniesol všade, po celej galilejskej krajine.

Uzdravenie Petrovej testinej. –²⁹ Len čo vyšli zo synagógy, vošiel s Jakubom a Jánom do Šimonovho a Ondrejovho domu.³⁰ Šimonova testiná ležala v horúčke. Hneď mu povedali o nej.³¹ Pristúpil k nej, chytil ju za ruku a zdvihol. Horúčka ju opustila a ona ich obsluhovala.

Ďalšie uzdravenia. –³² Keď sa zvečeriло, po západe slnka, prinášali k nemu všetkých chorých a posadnutých zlými duchmi.³³ A celé mesto sa zhromaždilo pri dverách.³⁴ I uzdravil mnohých, ktorých trápili rozličné neduhy, a vyhnal mnoho zlých duchov a nedovolil im hovoriť, lebo ho poznali.

Ježiš opustí Kafarnaum. –³⁵ Včasráno, hneď na úsvite, vstal a vyšiel von. Utiahol sa na púste miesto a tam sa modlil.³⁶ Šimon a tí, čo boli s ním, pobrali sa za ním.³⁷ Keď ho našli, povedali mu: „Všetci ťa hľadajú.“³⁸ On im odvetil: „Pod'me inde, do susedných dedín, aby som aj tam kázal, veď na to som prišiel.“³⁹ A chodil po celej Galilei, kázal v ich synagógach a vyhánal zlých duchov.

Uzdravenie malomocného. –⁴⁰ Tu prišiel k nemu istý malomocný a na kolenách ho prosil: „Ak chceš, môžeš ma očistiť.“⁴¹ Ježiš sa zľutoval nad ním, vystrel ruku, dotkol sa ho a povedal mu: „Chcem, buď čistý!“⁴² Malomocenstvo z neho hneď zmizlo a bol čistý.⁴³ Potom mu prísne pohrozil, ihneď ho poslal preč⁴⁴ a povedal mu: „Daj si pozor a nikomu nič nehovor, ale choď, ukáž sa kňazovi a prines za svoje očistenie obeť, ktorú predpísal Mojžiš – im na svedectvo.“⁴⁵ Lenže on, sotva odišiel, začal všade hovoriť a rozchyrovať, čo sa stalo, takže Ježiš už nemohol verejne vojsť do mesta, ale zdržiaval sa vonku na opustených miestach. No i tak prichádzali k nemu ľudia zovšadiaľ.

1, 21 – 28. *Lk* 4, 31 – 37.

1, 23 – 27. Marek nazýva zlého ducha nečistým, pretože podľa zákona posadnutý človek je nečistý. Otázkou „Čo ťa do nás...?“ chce zlý duch vyjadriť, aby ho Ježiš nechal na pokoji a nerušil jeho činnosť. Zlý duch tuší, že Ježiš je osobnosť vyššej prirodzenosti. Preto ho menuje iba nepriamo mesiášskym titulom „Boží Svätý“. Moc nad zlými duchmi je jeden zo znakov mesiášskeho kráľovstva.

1, 29 – 34. *Mt* 8, 14 – 17; *Lk* 4, 38 – 41.

1, 35 – 39. *Lk* 4, 42 – 44.

1, 40 – 45. *Mt* 8, 2 – 4; *Lk* 5, 12 – 16.

1, 44. Pozri poznámku k *Mt* 8, 4.

2 Uzdravenie ochrnutého. – ¹ O niekoľko dní znova vošiel do Kafarnauma. Ľudia sa dopyčuli, že je v dome, ² a zišlo sa ich toľko, že už nebolo miesta ani pred dvermi. A on im hlásal slovo. ³ Tu prišli k nemu s ochrnutým človekom; niesli ho štyria. ⁴ A keď ho pre zástup nemohli priniesť až k nemu, odkryli strechu tam, kde bol, a otvorom spustili lôžko, na ktorom ležal ochrnutý. ⁵ Keď Ježiš videl ich vieru, povedal ochrnutému: „Synu, odpúšťajú sa ti hriechy.“

⁶ Sedeli tam aj niektorí zákonníci a v srdci uvažovali: ⁷ „Čo to tento hovorí? Rúha sa! Kto môže okrem Boha odpúšťať hriechy?“ ⁸ Ježiš hneď svojím duchom spoznal, že tak rozmýšľajú, a povedal im: „Prečo si to myslíte vo svojich srdciach? ⁹ Čo je ľahšie – povedať ochrnutému: ‚Odpúšťajú sa ti hriechy‘, alebo povedať: ‚Vstaň, vezmi si lôžko a choď!‘? ¹⁰ Ale aby ste vedeli, že Syn človeka má na zemi moc odpúšťať hriechy“ – povedal ochrnutému: ¹¹ „Hovorím ti: Vstaň, vezmi si lôžko a choď domov.“ ¹² A on vstal, hneď si vzal lôžko a pred očami všetkých odišiel. Všetci sa divili, velebili Boha a hovorili: „Také niečo sme ešte nikdy nevideli.“

Povolanie Léviho. – ¹³ Znova vyšiel k moru. Celé zástupy prichádzali k nemu a on ich učil. ¹⁴ Ako šiel okolo, videl na mýtnici sedieť Alfejovho syna Léviho a povedal mu: „Pod' za mnou!“ On vstal a išiel za ním. ¹⁵ Keď potom Ježiš sedel v jeho dome za stolom, stolovali s ním a s jeho učeníkmi aj mnohí mýtnici a hriešnici, lebo ich bolo mnoho a nasledovali ho. ¹⁶ Keď ho zákonníci zo skupiny farizejov videli jesť s hriešnikmi a mýtnikmi, hovorili jeho učeníkom: „Prečo jedáva s mýtnikmi a hriešnikmi?“ ¹⁷ Ježiš to začul a povedal im: „Lekára nepotrebujú zdraví, ale chorí. Neprišiel som volať spravodlivých, ale hriešnikov.“

Spor o pôste. – ¹⁸ Jánovi učeníci a farizeji sa postili. Prišli k nemu a pýtali sa: „Prečo sa Jánovi učeníci a učeníci farizejov postia, a tvoji učeníci sa nepostia?“ ¹⁹ Ježiš im povedal: „Vari sa môžu svadobní hostia postiť, kým je ženích s nimi? Dokiaľ majú medzi sebou ženícha, nemôžu sa postiť. ²⁰ No prídu dni, keď im ženícha vezmú; potom, v ten deň, sa budú postiť. ²¹ Nik neprišívá na starý oblek záplatu z novej látky, lebo záplata vytrhne kus z neho, nové zo starého, a diera bude ešte väčšia. ²² A nik nevlieva mladé víno do starých mechov, lebo víno mechy roztrhne a vyjde nazmar aj víno, aj mechy, ale nové víno do nových mechov.“

Spor o sobote. – ²³ V istú sobotu kráčal cez obilné pole. Jeho učeníci cestou začali trhať klasy. ²⁴ Farizeji mu povedali: „Pozri, prečo robia v sobotu, čo neslobodno?“ ²⁵ On im odvetil: „Nikdy ste nečítali, čo urobil Dávid, keď bol v núdzi a keď bol hladný on i jeho družina? ²⁶ Ako vošiel za veľkňaza Abiataru do Božieho domu a jedol obetované chleby,

---

2, 1 – 12. *Mt* 9, 1 – 8; *Lk* 5, 17 – 26.

2, 1. V Šimonovom (Petrovom) dome v Kafarnaume, tu bol doma.

2, 4. Rozobrali strechu, na ktorú zvonka viedli schody.

2, 14 – 17. *Mt* 9, 9 – 13; *Lk* 5, 27 – 32.

2, 14. Lévi je neskorší apoštol Matúš, podľa tradície autor prvého evanjelia. *Mk* a *Lk* ho menujú Lévim.

2, 18 – 22. *Mt* 9, 14 – 17; *Lk* 5, 33 – 39.

2, 19 – 20. Pozri poznámku k *Mt* 9, 15.

2, 23 – 28. *Mt* 12, 1 – 8; *Lk* 6, 1 – 5.

2, 24. Pozri poznámku k *Mt* 12, 2.

ktoré nesmel jesť nik, iba kňazi, a dal aj tým, čo boli s ním?“²⁷ I povedal im: „Sobota bola ustanovená pre človeka, a nie človek pre sobotu.“²⁸ A tak je Syn človeka pánom aj nad sobotou.“

3 Uzdravenie v sobotu. – ¹ Potom znova vošiel do synagógy. Tam bol človek s vyschnutou rukou. ² A oni naň striehli, či ho v sobotu uzdraví, aby ho mohli obžalovať. ³ Tu povedal človeku s vyschnutou rukou: „Staň si do prostriedku!“ ⁴ A tamtých sa opýtal: „Slobodno robiť v sobotu dobre alebo zle, zachrániť život alebo zničiť?“ Ale oni mlčali. ⁵ S hnevom si ich premeral a zarmútený nad zaslepenosťou ich srdca povedal človeku: „Vystri ruku!“ On ju vystrel a ruka mu ozdravela. ⁶ Farizeji vyšli von a hneď sa radili o ňom s herodiánmi, ako ho zahubiť.

Uzdravenie pri mori. – ⁷ Ježiš sa so svojimi učeníkmi utiahol k moru. Šiel za ním veľký zástup z Galiley a Judey ⁸ i z Jeruzalema a z Idumej; ba aj zo zajordánskych krajov a z okolia Týru a Sidonu prišlo k nemu veľké množstvo ľudí, lebo počuli, čo robí. ⁹ Tu povedal svojim učeníkom, že majú pripraviť loďku, aby ho zástup netlačil. ¹⁰ Lebo mnohých uzdravil, takže všetci, čo mali nejakú chorobu, tislí sa k nemu, aby sa ho dotkli. ¹¹ Ešte aj nečistí duchovia, keď ho zbadali, padali pred ním a kričali: „Ty si Boží Syn!“ ¹² Ale on im prísne pohrozil, aby ho neprežrádzali.

Ustanovenie Dvanástich. – ¹³ Potom vystúpil na vrch, povolal k sebe tých, ktorých sám chcel, a oni prišli k nemu. ¹⁴ Vtedy ustanovil Dvanástich, aby boli s ním a aby ich posielal kázať ¹⁵ s mocou vyháňať zlých duchov: ¹⁶ Šimona, ktorému dal meno Peter, ¹⁷ Jakuba Zebedejovho a Jakubovho brata Jána, im dal meno Boanerges, čo znamená Synovia hromu, ¹⁸ ďalej Ondreja, Filipa, Bartolomeja, Matúša, Tomáša, Jakuba Alfejevho, Tadeáša, Šimona Kananejského ¹⁹ a Judáša Iškariotského, ktorý ho potom zradil.

Príbuzní nechápu Ježiša. – ²⁰ Vošiel do domu a znova sa zišiel toľký zástup, že si nemohli ani chleba zajesť. ²¹ Keď sa to do počuli jeho príbuzní, išli ho odvieť, lebo hovorili: „Pomiatol sa.“

Zlomyselnosť zákonníkov. Hriech proti Duchu Svätému. – ²² Zákonníci, čo prišli z Jeruzalema, hovorili: „Je posadnutý Belzebulom“ a: „Mocou kniežat'a zlých duchov vyháňa zlých duchov.“ ²³ On si ich zavolať a hovoril im v podobenstvách: „Ako môže satan vyháňať satana? ²⁴ Ak sa kráľovstvo vnútorne rozdelí, také kráľovstvo nemôže obstáť, ²⁵ a ak sa dom

---

3, 1 – 6. *Mt* 12, 9 – 14; *Lk* 6, 6 – 11.

3, 6. „Herodiáni“ sú horlivci za Herodesa Antipasa, tetrarchu Galiley.

3, 7 – 12. *Mt* 12, 15 – 16; *Lk* 6, 17 – 19.

3, 13 – 19. *Mt* 10, 1 – 4; *Lk* 6, 12 – 16.

3, 13. Pri tejto príležitosti Pán Ježiš povedal známu „reč na vrchu“, o ktorej obšírne hovorí Matúš v 5. až 7. kapitole a Lukáš v 6, 20 – 49. Marek z nej uvádza iba niektoré časti, a to na rozličných miestach svojho evanjelia. Píše ho pre Nežidov, i keď nie výlučne pre Rimanov, a tak mu išlo viac o vykreslenie diela a osobnosti Ježiša Krista ako o podrobnosti jeho náuky zdokonaľujúcej Starý zákon.

3, 17. „Boanerges“ je asi aramejsko-hebrejské „bené regeš“ (synovia hromu), t. j. ľudia hromovej, prudkej povahy. Toto prímene dostali pre svoju vznetlivú povahu.

3, 22 – 27. *Mt* 12, 22 – 30; *Lk* 11, 15 – 22.

vnútorne rozbije, taký dom nebude môcť obstáť.²⁶ Ak satan povstane proti sebe samému a je rozdelený, nemôže obstáť, ale je s ním koniec.²⁷ Nik nemôže vniknúť do domu silného človeka a ulúpiť mu veci, kým toho silného nezviaže, až potom mu vyplieni dom.²⁸ Veru, hovorím vám: Ľuďom sa odpustia všetky hriechy i rúhania, ktorými by sa rúhali.²⁹ Kto by sa však rúhal Duchu Svätému, tomu sa neodpúšťa naveky, ale je vinný večným hriechom.“³⁰ Lebo hovorili: „Je posadnutý nečistým duchom.“

Pravá Ježišova rodina. – ³¹ Tu prišla jeho matka a jeho bratia. Zostali vonku a dali si ho zavolať.³² Okolo neho sedel zástup. Povedali mu: „Vonku ťa hľadá tvoja matka, tvoji bratia a tvoje sestry.“

³³ On im odvetil: „Kto je moja matka a moji bratia?“³⁴ Rozhliadol sa po tých, čo sedeli okolo neho, a povedal: „Hľa, moja matka a moji bratia.“³⁵ Lebo kto plní Božiu vôľu, je môj brat i moja sestra, i matka.“

Ježiš hovorí v podobenstvách, 4, 1 – 34

4 Podobenstvo o rozsievачovi. – ¹ A opäť začal učiť pri mori. Okolo neho sa zhromaždil veľký zástup. Preto nastúpil na loď na mori a sadol si; a celý zástup bol na brehu.² Učil ich veľa v podobenstvách a v svojom učení im hovoril:³ „Počúvajte! Rozsievач vyšiel rozsievať.“⁴ Ako sial, jedno zrno padlo na kraj cesty; prileteli vtáky a pozobali ho.⁵ Druhé padlo na skalnatú pôdu, kde nemalo veľa zeme, a hneď vzišlo, lebo nebolo hlboko v zemi;⁶ ale keď vyšlo slnko, zahorelo, a pretože nemalo koreňa, uschlo.⁷ Iné zasa padlo do trnia, ale trnie vyrástlo, udusilo ho a ono neprinieslo úrodu.⁸ Iné zrná padli do dobrej zeme; vzišli, rástli a priniesli úrodu: jedno tridsaťnásobnú, druhé šesťdesiatnásobnú a iné stonásobnú.“⁹ A povedal: „Kto má uši na počúvanie, nech počúva!“

Prečo hovorí v podobenstvách. – ¹⁰ Keď bol potom sám, tí, čo boli okolo neho s Dvanástimi, pýtali sa ho na podobenstvá.¹¹ On im povedal: „Vám je dané tajomstvo Božieho kráľovstva, ale tým, čo sú vonku, podáva sa všetko v podobenstvách,

*¹² aby hľadeli a hľadeli, ale nevideli,
aby počúvali a počúvali, ale nechápali,
aby sa azda neobrátili
a aby sa im neodpustilo.“*

3, 28 – 30. *Mt* 12, 31 – 32; *Lk* 12, 10.

3, 29. Pozri poznámku k *Mt* 12, 32.

3, 31 – 35. *Mt* 12, 46 – 50; *Lk* 8, 19 – 21.

3, 31. Pozri poznámku k *Mt* 12, 46 – 50.

4, 1 – 9. *Mt* 13, 1 – 9; *Lk* 8, 4 – 8.

4, 1. Ježiš „opäť začal učiť“, pretože je to už jeho tretie vystúpenie pri mori (2, 13; 3, 7).

4, 10 – 12. *Mt* 13, 10 – 15; *Lk* 8, 9 – 10.

4, 12. *Iz* 6, 9 – 10. – Ak Pán Ježiš hovorí (narážajúc na *Iz* 6, 9 a nasl.), „aby sa azda neobrátili a aby sa im neodpustilo“, nechce tým povedať, že by hovoril v podobenstvách preto, aby im ľudia nerozumeli a neobrátili sa (to by sa priečilo jeho svätosti, dobrote a milosrdenstvu), ale že tí, ktorí nechcú veriť a zatvrdzujú sa, sami nepriamo chcú, aby jeho učenie neporozumeli a neobrátili sa, teda preto, že tieto účinky sú nerozlučne spojené s ich neverou a zaťatosťou.

Vysvetlenie podobenstva o rozsieváčovi. – ¹³ Potom im povedal: „Nerozumiete tomuto podobenstvu? Ako potom pochopíte ostatné podobenstvá? ¹⁴ Rozsieváč seje slovo. ¹⁵ Na kraji cesty, kde sa seje slovo, sú tí, čo ho počúvajú, ale hneď prichádza satan a oberá ich o slovo zasiaté do nich. ¹⁶ Do skalnatej pôdy je zasiaté u tých, čo počúvajú slovo a hneď ho s radosťou prijímajú, ¹⁷ ale nemajú v sebe koreňa, sú chvíľkoví. Keď potom nastane pre slovo súženie alebo prenasledovanie, hneď odpadnú. ¹⁸ A iné, zasiaté do tŕnia, je u tých, čo počúvajú slovo, ¹⁹ ale potom sa vlúdia svetskej starosti, klamu bohatstva a všelijakých iných žiadostivosti, slovo udusia a ostane bez úžitku. ²⁰ A do dobrej zeme zasiaté je u tých, čo počúvajú slovo a prijímajú ho a prinášajú úrodu: jedno tridsaťnásobnú, druhé šesťdesiatnásobnú a iné stonásobnú.“

Podobenstvo o lampe. – ²¹ Potom im povedal: „Vari je lampa na to, aby ju postavili pod mericu alebo pod posteľ? A nie na to, aby ju postavili na svietnik? ²² Lebo nič nie je skryté, čo by sa nemalo vyjaviť, ani utajené, čo by sa nemalo dostať na verejnosť. ²³ Kto má uši na počúvanie, nech počúva!“

Podobenstvo o miere. – ²⁴ Ďalej im povedal: „Dávajte pozor na to, čo počúvate! Akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám, ba ešte sa vám aj pridá. ²⁵ Lebo kto má, tomu sa pridá, a kto nemá, tomu sa vezme aj to, čo má.“

Podobenstvo o zasiatom semene. – ²⁶ Ďalej hovoril: „S Božím kráľovstvom je to tak, ako keď človek hodí semeno do zeme; ²⁷ či spí alebo vstáva, v noci či vo dne, semeno kľučí a rastie a on ani o tom nevie. ²⁸ Zem sama od seba prináša úrodu: najprv steblo, potom klas a napokon plné zrno v klase. ²⁹ A keď úroda dozreje, hneď priloží kosák, lebo nastala žatva.“

Podobenstvo o horčičnom zrnku. – ³⁰ A pokračoval: „K čomu prirovnáme Božie kráľovstvo, alebo akým podobenstvom ho znázorníme? ³¹ Je ako horčičné zrno. Keď ho sejú do zeme, je najmenšie zo všetkých semien na zemi, ³² ale keď sa zaseje, vzíde, prerastie všetky byliny a vyháňa veľké konáre, takže v jeho tóni môžu hniezdiť nebeské vtáky.“

Záver podobenstiev. – ³³ V mnohých takýchto podobenstvách im hlásal slovo podľa toho, ako boli schopní počúvať. ³⁴ Bez podobenstva im ani nehovoril. Ale svojím učeníkom v súkromí všetko vysvetlil.

Utíšenie búrky na mori. – ³⁵ V ten deň, keď sa zvečerilo, im povedal: „Prejdime na druhý breh.“ ³⁶ I opustili zástup, a vzali ho so sebou tak, ako bol, na loď. Boli s ním aj iné lode. ³⁷

4, 13 – 20. *Mt* 13, 18 – 23; *Lk* 8, 11 – 15.

4, 21 – 23. *Mt* 10, 26; *Lk* 8, 16 – 17.

4, 24 – 25. *Mt* 7, 2; 13, 12; *Lk* 6, 38; 8, 18. – Kto ochotne a pohotovo počúva, ten bude hlbšie poznávať Božie kráľovstvo. Kto sa však pred Božím slovom uzaviera, ten nebude vedieť, čo má robiť ani s tým, čo už počul.

4, 26 – 29. Božie kráľovstvo má samo dostatočnú silu rásť, vzmáhať sa, naplno dozrieť. Tak ako zasiaté zrno bez ľudského pričinenia pomaly vyrastá a dozrieva, aj Božie kráľovstvo svojou tajomnou vnútornou silou sa rozvíja a dozrieva. Žatva je obrazom posledného súdu nad svetom.

4, 30 – 32. *Mt* 13, 31 – 32; *Lk* 13, 18 – 19.

4, 33 – 34. *Mt* 13, 34 – 35.

4, 35 – 41. *Mt* 8, 23 – 27; *Lk* 8, 22 – 25.

Tu sa strhla veľká víchrica a vlny sa valili na loď, takže sa loď už naplňala.³⁸ On bol v zadnej časti lode a spal na poduške. Zobudili ho a povedali mu: „Učiteľ, nedbáš o to, že hynieme?“³⁹ On vstal, pohrozil vetru a povedal moru: „Mlč, utíš sa!“ Vietor prestal a nastalo veľké ticho.⁴⁰ A im povedal: „Čo sa tak bojíte?! Ešte stále nemáte vieru?“⁴¹ Zmocnil sa ich veľký strach a jeden druhému hovorili: „Čo myslíš, kto je to, že ho i vietor, i more poslúchajú!“

5 Uzdravenie posadnutého v Geraze. – ¹ Prišli na druhý breh mora do gerazského kraja. ² Len čo vystúpil z lode, vyšiel z hrobov oproti nemu človek posadnutý nečistým duchom. ³ Býval v hroboch a nik ho už nemohol zviazať ani reťazami. ⁴ Lebo často ho sputnali okovami a reťazami, ale on reťaze roztrhal a okovy rozlámal; nik ho nevládal skrotiť. ⁵ A stále, v noci i vo dne bol v hroboch a na vrchoch, kričal a tíkol sa kameňmi. ⁶ Keď v diaľke zbadal Ježiša, pribehol, poklonil sa mu ⁷ a skríkol veľkým hlasom: „Čo ťa do mňa, Ježiš, syn najvyššieho Boha?! Zaprisahám ťa na Boha, nemuč ma!“ ⁸ Lebo Ježiš mu povedal: „Nečistý duch, vyjdi z tohto človeka!“ ⁹ A spýtal sa ho: „Ako sa voláš?“ Odpovedal mu: „Volám sa pluk, lebo je nás mnoho.“ ¹⁰ A veľmi ho prosil, aby ich nevyháňal z toho kraja.

¹¹ Na úpätí vrchu sa tam pásla veľká črieda sviň. ¹² Preto ho prosili: „Pošli nás do sviň, nech vojdeme do nich.“ ¹³ On im to dovolil. Nečistí duchovia teda vyšli a vošli do sviň. A črieda – okolo dvetisíc kusov – sa náramne prudko hnala dolu svahom do mora a v mori sa potopila. ¹⁴ Pastieri ušli a rozhlásili to v meste a po osadách. A ľudia vyšli pozrieť sa, čo sa stalo. ¹⁵ Prišli k Ježišovi a videli toho, ktorého trápil zlý duch, toho, čo bol posadnutý plukom, ako sedí oblečený a je pri zdravom rozume, a schytila ich hrôza. ¹⁶ Očití svedkovia im rozpovedali, čo sa stalo s tým, čo bol posadnutý zlým duchom, a so sviňami. ¹⁷ A začali ho prosiť, aby odišiel z ich kraja. ¹⁸ Keď Ježiš nastupoval na loď, prosil ho ten, ktorého predtým trápil zlý duch, aby smel zostať s ním. ¹⁹ On mu to nedovolil, ale mu povedal: „Chod' domov k svojim a zvestuj im, aké veľké veci ti urobil Pán a ako sa nad tebou zmiloval.“ ²⁰ On odišiel a začal v Dekapole rozhlasovať, aké veľké veci mu urobil Ježiš. A všetci sa čudovali.

Uzdravenie ženy trpiacej na krvotok a vzkriesenie Jairovej dcéry. – ²¹ Keď sa Ježiš znova preplavil loďou na druhý breh, zišiel sa k nemu veľký zástup a bol pri mori. ²² Tu prišiel jeden z predstavených synagógy, menom Jairus, a len čo ho zazrel, padol mu k nohám ²³ a veľmi ho prosil: „Dcérika mi umiera. Poď, vlož na ňu ruky, aby ozdravela a žila.“ ²⁴ Ježiš odišiel s ním a za ním išiel veľký zástup a tlačil sa na neho.

²⁵ Bola tam aj istá žena, ktorá mala dvanásť rokov krvotok. ²⁶ Veľa vystála od mnohých lekárov a minula celý majetok, ale nič jej nepomohlo, ba bolo jej vždy horšie. ²⁷ Keď sa dopyčula o Ježišovi, prišla v zástupe zozadu a dotkla sa jeho šiat. ²⁸ Povedala si totiž: „Ak sa dotknem čo len jeho odevu, ozdraviem.“ ²⁹ A hneď prestala krvácať a pocítila v tele, že je z

---

5, 1 – 20. *Mt* 8, 28 – 34; *Lk* 8, 26 – 39.

5, 2. *Mt* hovorí o dvoch posadnutých, *Mk* a *Lk* o jednom. Podľa tradičnej mienky majú na mysli toho jedného, ktorý sa po svojom uzdravení hlásil za učeníka u Ježiša, ale on ho poslal domov. Markovi nešlo iba o opísanie historickej udalosti, ale vyzdvihnutím toho jedného chcel povedať pohanom, že príchodom Ježiša Krista nadišiel čas milosti, čas spásy.

5, 9. Pluk, lat. legio. Rímska légia mala okolo 6 000 mužov. „Pluk“ naznačuje množstvo duchov, ktorými bol tento úbožiak posadnutý.

5, 12 – 13. Ježiš dovoľuje zlým duchom, aby mohli prejsť z človeka do sviň. Stalo sa to v kraji pohanov. Pozri poznámku k *Mt* 8, 28.

5, 21 – 43. *Mt* 9, 18 – 26; *Lk* 8, 40 – 56.

choroby vyliečená. ³⁰ Ježiš hneď poznal, že z neho vyšla sila. Obrátil sa k zástupu a spýtal sa: „Kto sa to dotkol mojich šiat?“ ³¹ Jeho učeníci mu vaveli: „Vidíš, že sa na teba tlačí zástup, a pýtaš sa: „Kto sa ma dotkol?““ ³² Ale on sa obzeral, chcel vidieť tú, čo to urobila. ³³ Žena, vediac, čo sa s ňou stalo, prišla so strachom a chvením, padla pred neho a povedala mu celú pravdu. ³⁴ A on jej povedal: „Dcéra, tvoja viera ťa uzdravila. Chod' v pokoji a buď uzdravená zo svojej choroby.“

³⁵ Kým ešte hovoril, prišli z domu predstaveného synagógy a povedali: „Tvoja dcéra umrela; načo ešte unúvaš učiteľa?“ ³⁶ Ale keď Ježiš počul, čo hovoria, povedal predstavenému synagógy: „Neboj sa, len ver!“ ³⁷ A nikomu nedovoliť ísť za sebou, iba Petrovi, Jakubovi a Jakubovmu bratovi Jánovi. ³⁸ Keď prišli k domu predstaveného synagógy, videl rozruch, plač a veľké bedákanie. ³⁹ Vošiel dnu a povedal im: „Prečo sa plašíte a nariakate? Dievča neumrelo, ale spí.“ ⁴⁰ Oni ho vysmiali. Ale on všetkých vyhnal, vzal so sebou otca a matku dievčaťa a tých, čo boli s ním, vstúpil tam, kde dievča ležalo, ⁴¹ chytil ho za ruku a povedal mu: „Talitha kum!“ , čo v preklade znamená: „Dievča, hovorím ti, vstaň!“ ⁴² A dievča hneď vstalo a chodilo; malo totiž dvanásť rokov. I stírpli od veľkého úžasu. ⁴³ On im prísne prikázal, že sa to nesmie nik dozvedieť, a povedal, aby dievčaťu dali jesť.

6 Ježiš v Nazarete. – ¹ Potom odtiaľ odišiel a prišiel do svojej vlasti; jeho učeníci išli s ním. ² Keď nadišla sobota, začal učiť v synagóge. Počúvalo ho mnoho ľudí a s údivom hovorili: „Skade to má tento? Aká to múdrosť, ktorej sa mu dostalo, a zázraky, čo sa dejú jeho rukami?!“ ³ Vari to nie je tesár, syn Márie a brat Jakuba a Jozesa, Júdu a Šimona? A nie sú tu s nami aj jeho sestry?“ A pohoršovali sa na ňom. ⁴ Ježiš im povedal: „Proroka si všade uctia, len nie v jeho vlasti, medzi jeho príbuznými a v jeho dome.“ ⁵ A nemohol tam urobiť nijaký zázrak, ibaže vloženie rúk uzdravil niekoľko chorých. ⁶ A čudoval sa ich nevere.

Potom chodil po okolitých dedinách a učil.

Vyslanie Dvanástich. – ⁷ Zvolal Dvanástich a začal ich posilať po dvoch. Dal im moc nad nečistými duchmi ⁸ a prikázal im, aby si okrem palice nebrali na cestu nič: ani chlieb, ani kapsu, ani peniaze do opaska, ⁹ ale aby sa obuli do sandálov a neobliekali si dvojce šiat. ¹⁰ A povedal im: „Keď kdekoľvek vojdete do domu, ostaňte tam, kým odtiaľ nepôjdete ďalej.“ ¹¹ Ale keby vás na niektorom mieste neprijali, ani nevypočuli, odíďte odtiaľ a straste si prach z nôh na svedectvo proti nim.“ ¹² Oni šli a hlásali, že treba robiť pokánie. ¹³ Vyhnali mnoho zlých duchov, pomazali olejom veľa chorých a uzdravovali.

5, 37. Tí istí, čo budú neskôr svedkami premenenia Krista a jeho smrteľnej úzkosti v Getsemani.

5, 41. „Talitha kum“ je aramejský výraz. Touto rečou sa hovorilo v Palestíne za čias Ježiša Krista.

6, 1 – 6. *Mt* 13, 53 – 58; *Lk* 4, 16 – 30.

6, 3. Pozri poznámku k *Mt* 12, 46.

6, 5. Pozri poznámku k *Mt* 13, 58.

6, 7 – 13. *Mt* 10, 1. 5 – 15; *Lk* 9, 1 – 6.

6, 8 – 9. Napriek niektorým rozdielom v porovnaní s *Mt* 10, 10 je obsah ten istý. Mať na cestu iba palicu je práve toľká chudoba, ako ju ani nemať. Apoštol musí byť odpútaný od všetkého. Ježiš ich zveruje Božej prozreteľnosti. Výhodná pohostinnosť im zabezpečovala jedlo i bývanie, nemali to však zneužívať.

6, 13. Apoštolí mazali chorých olejom. Tridentský koncil v tom vidí predobraz sviatosti pomazania chorých. Podobne o tom hovorí aj apoštolská konštitúcia Pavla VI. *Sacram unctionem infirmorum*.

Herodes a Ján Krstiteľ. – ¹⁴ Počul o ňom aj kráľ Herodes, veď jeho meno sa už stalo známym. Hovorili: „Ján Krstiteľ vstal z mŕtvych, a preto v ňom pôsobí zázračná moc.“ ¹⁵ Iní hovorili: „To je Eliáš.“ A iní zasa vraveli: „Je to prorok, ako jeden z prorokov.“ ¹⁶ Keď to Herodes počul, povedal: „To vstal z mŕtvych Ján, ktorého som dal sťat’.“

¹⁷ Herodes dal totiž Jána chytiť a v putách vrhnúť do väzenia pre Herodiadu, manželku svojho brata Filipa, lebo si ju vzal za ženu. ¹⁸ A Ján Herodesovi hovoril: „Nesmieš žiť s manželkou svojho brata!“ ¹⁹ Herodias mu strojila úklady a chcela ho zabiť, ale nemohla, ²⁰ lebo Herodes sa Jána bál. Vedel, že je to muž spravodlivý a svätý, preto ho chránil. Keď ho počúval, býval vo veľkých rozpakoch, a predsa ho rád počúval. ²¹ Vhodný deň nadišiel, keď Herodes na svoje narodeniny usporiadal hostinu pre svojich veľmožov, vysokých dôstojníkov a popredných mužov Galiley. ²² Keď potom vošla dcéra tejto Herodiady a tancovala, zapáčila sa Herodesovi i spolustolujúcim. Kráľ povedal dievčine: „Žiadaj si odo mňa, čo chceš, a dám ti.“ ²³ A veľmi jej prisahal: „Dám ti všetko, čo si len zažiadaš, hoc aj polovicu svojho kráľovstva.“ ²⁴ Ona vyšla a vravela svojej matke: „Čo si mám žiadať?“ A tá jej povedala: „Hlavu Jána Krstiteľa.“ ²⁵ Hneď utekala dnu ku kráľovi a žiadala: „Chcem, aby si mi hneď dal na mise hlavu Jána Krstiteľa.“ ²⁶ Kráľ sa zarmútil, ale pre prísahu a kvôli spolustolujúcim ju nechcel sklamať. ²⁷ Hneď poslal kata a rozkázal priniesť jeho hlavu. Ten odišiel, vo väzení ho sťal, ²⁸ priniesol na mise jeho hlavu, odovzdal ju dievčaťu a dievča ju dalo svojej matke. ²⁹ Keď sa to dopyčuli jeho učeníci, prišli, vzali jeho telo a uložili ho do hrobu.

Prvé rozmnoženie chleba. – ³⁰ Apoštoli sa zišli k Ježišovi a porozprávali mu všetko, čo robili a učili. ³¹ On im povedal: „Poďte vy sami do ústrania na pusté miesto a trochu si odpočinite.“ Lebo stále prichádzalo a odchádzalo mnoho ľudí a nemali sa kedy ani najesť. ³² Odišli teda loďou na pusté miesto do samoty.

³³ Ale videli ich odchádzať a mnohí sa dovŕpili, kam. Pešo sa ta zbehli zo všetkých miest a predstihli ich. ³⁴ Keď vystúpil a videl veľký zástup, zľutoval sa nad nimi, lebo boli ako ovce bez pastiera. A začal ich učiť mnohým veciam. ³⁵ Keď už bolo veľa hodín, pristúpili k nemu jeho učeníci a hovorili: „Toto miesto je pusté a je už veľa hodín. ³⁶ Rozpusť ich, nech sa rozídu do okolitých osád a dedín kúpiť si niečo na jedenie.“ ³⁷ On im odpovedal: „Vy im dajte jesť!“ Vraveli mu: „Máme ísť nakúpiť za dvesto denárov chleba a dať im jesť?“ ³⁸ Opýtal sa ich: „Koľko máte chlebov? Choďte sa pozrieť!“ Keď to zistili, povedali: „Päť a dve ryby.“ ³⁹ Tu im rozkázal usadiť všetkých po skupinách na zelenú trávu. ⁴⁰ A posadali si v skupinách po sto a po päťdesiat. ⁴¹ Potom vzal päť chlebov a dve ryby, pozdvihol oči k nebu, dobrorečil, lámal chleby a dával svojim učeníkom, aby im ich rozdávali. Aj obe ryby rozdelil všetkým. ⁴² Všetci jedli a nasýtili sa, ⁴³ ba ešte nazbierali plných dvanásť košov odrobín a zvyškov z rýb. ⁴⁴ A tých, čo jedli chleby, bolo päťtisíc mužov.

Ježiš kráča po mori. – ⁴⁵ A hneď prinútil svojich učeníkov, aby nastúpili na loď a išli napred na druhý breh k Betsaide, kým on rozpustí ľud. ⁴⁶ Keď ich rozpustil, odišiel na vrch modliť sa. ⁴⁷ A keď sa zvečerilo, loď bola uprostred mora a on sám na zemi. ⁴⁸ Videli ich, ako

---

6, 14 – 29. *Mt* 14, 1 – 12; *Lk* 3, 19 – 20; 9, 7 – 9.

6, 30 – 44. *Mt* 14, 13 – 21; *Lk* 9, 10 – 17; *Jn* 6, 1 – 13.

6, 34. Podľa paralelného textu sv. Jána (6, 4) toto zázračné rozmnoženie chlebov a rýb sa stalo pred Veľkou nocou. Bola to druhá Veľká noc Kristovho verejného účinkovania.

6, 45 – 52. *Mt* 14, 22 – 33; *Jn* 6, 16 – 21.

6, 48. „Nad ránom“ – doslova „o štvrtej nočnej stráži“ (čiže o 3. hodine). Podobne aj u *Mt*.

sa namáhajú pri veslovaní, lebo vietor dul proti nim. A nad ránom, kráčajúc po mori, blížil sa k nim a chcel ich obísť. ⁴⁹ Keď ho videli kráčať po mori, mysleli si, že je to mátoha, a vykriekli; ⁵⁰ všetci ho totiž videli a zľakli sa. Ale on sa im hneď prihovril: „Vzchopte sa! To som ja, nebojte sa!“ ⁵¹ Vstúpil k nim do lode a vietor utíchol. A boli celí ohromení, ⁵² lebo nepochopili, ako to bolo s chlebmí; ich srdce bolo otupené.

Ježiš uzdravuje v Genezarete. – ⁵³ Keď sa preplavili k druhému brehu, došli do Genezaretu a tam pristáli. ⁵⁴ Len čo vystúpili z lode, ľudia ho spoznali; ⁵⁵ rozbehli sa po celom okolí a na nosidlách začali znášať svojich chorých ta, kde bol, ako počuli. ⁵⁶ A všade, do ktorejkoľvek prišiel dediny, mesta či osady, kládli na ulice chorých a prosili ho, aby sa smeli dotknúť aspoň obruby jeho odevu. A všetci, čo sa ho dotkli, ozdraveli.

7 Tradície otcov. – ¹ Zišli sa k nemu farizeji a niektorí zákonníci, ktorí došli z Jeruzalema. ² A videli niektorých z jeho učeníkov jest' chlieb poškvrenými, to jest' neumytými rukami. ³ Farizeji totiž a Židia vôbec držia sa obyčaje otcov a nejedia, kým si neumyjú ruky až po zápästie. ⁴ A keď prídu z trhu, nejedia, kým sa nevykúpu. A zachovávajú ešte mnoho iných vecí, ktoré prevzali: umývanie čiaš, džbánov, medeníc a postelí. ⁵ Farizeji a zákonníci sa ho opýtali: „Prečo sa tvoji učeníci nedržia obyčaje otcov a jedia chlieb poškvrenými rukami?“ ⁶ On im povedal: „Dobre o vás, pokrytcoch, prorokoval Izaiáš, ako je napísané:

*„Tento ľud ma uctieva perami,
ale ich srdce je ďaleko odo mňa.*

*⁷ No darmo si ma ctia,
lebo náuky, čo učia, sú iba ľudské príkazy.‘*

⁸ Božie prikázanie opúšťate a držíte sa ľudských obyčajov.“ ⁹ A hovoril im: „Šikovne viete zrušiť Božie prikázanie, aby ste si zachovali svoje obyčaje. ¹⁰ Lebo Mojžiš povedal: ‚Cti svojho otca i svoju matku‘ a: ‚Kto by zlomil otcovi alebo matke, musí zomrieť.‘ ¹¹ Vy však hovoríte: ‚Keď človek povie otcovi alebo matke: Korban, čo znamená, že všetko, čím by som ti mal pomáhať, je obetný dar,‘ ¹² už mu nedovolíte nič urobiť pre otca alebo pre matku. ¹³ A rušíte Božie slovo pre svoje obyčaje, ktoré si odovzdávate. A mnoho iných podobných vecí robíte.“

Čo poškvŕňuje človeka. – ¹⁴ Potom znova zavolať k sebe zástup a povedal im: „Počúvajte ma všetci a pochopte! ¹⁵ Človeka nemôže poškvŕniť nič, čo vchádza doň zvonka, ale čo vychádza z človeka, to poškvŕňuje človeka.“ ⁽¹⁶⁾

6, 53 – 56. Mt 14, 34 – 36.

7, 1 – 13. Mt 15, 1 – 9.

7, 3 – 4. Marek písal svoje evanjelium pre kresťanov obrátených z pohanstva. Preto im vysvetľuje židovské zvyky, veď takéto „očisťovania“ v Ríme ani inde nepoznali. Tradície otcov boli právne vysvetlivky k Božiemu zákonu. Zostavili ich dávno židovskí zákonníci. Ich mienky Židia nielenže všeobecne prijímali, ale často si ich cenili viac ako ustanovenia Božieho zákona.

7, 6 – 7. Iz 29, 13.

7, 10. Ex 20, 12; 21, 17; Dt 5, 16.

7, 11 – 12. Pozri poznámku k Mt 15, 5 – 6.

7, 14 – 23. Mt 15, 10 – 20.

7, 16. Neovulgáta tento verš vynecháva. Znie: „Kto má uši na počúvanie, nech počúva.“ Je to interpolácia z

¹⁷ Keď zanechal zástup a vošiel do domu, učeníci sa ho pýtali na zmysel podobenstva. ¹⁸ On im povedal: „Tak ani vy nechápete? Nerozumiete, že človeka nemôže poškrvniť nič, čo vchádza doň zvonka, ¹⁹ veď to nevchádza do jeho srdca, ale do brucha a vychádza do stoky?“ Tým vyhlásil všetky jedlá za čisté. ²⁰ A pokračoval: „Čo z človeka vychádza, to poškrvňuje človeka. ²¹ Lebo znútra, z ľudského srdca, vychádzajú zlé myšlienky, smilstvá, krádeže, vraždy, ²² cudzoložstvá, chamtivosť, zlomyseľnosť, klamstvo, necudnosť, závisť, rúhanie, pýcha, hlúposť. ²³ Všetky tieto zlá vychádzajú znútra a poškrvňujú človeka.“

III. Ježišova cesta mimo Galiley, 7, 24 – 10, 52

Uzdravenie Sýrofeničanky. – ²⁴ Potom vstal a odišiel odtiaľ do končín Týru a Sidonu. Vošiel do jedného domu, lebo nechcel, aby niekto o ňom vedel, ale nemohol sa utajiť. ²⁵ Lebo len čo sa o ňom dopyčula istá žena, ktorej dcéra bola posadnutá nečistým duchom, prišla a hodila sa mu k nohám. ²⁶ Žena bola Grékyňa, rodom Sýrofeničanka. A prosila ho, aby vyhnal zlého ducha z jej dcéry. ²⁷ On jej povedal: „Nechaj, nech sa najprv nasýtia deti, lebo nie je dobré vziať chlieb deťom a hodiť ho šteňatám.“ ²⁸ Ale ona mu odvetila: „Pane, aj šteňatá jedia pod stolom odrobinky po deťoch.“ ²⁹ On jej povedal: „Pre tieto slová choď, zlý duch vyšiel z tvojej dcéry.“ ³⁰ A keď prišla domov, našla dievča ležať na posteli a zlý duch bol preč.

Uzdravenie hluchonemého. – ³¹ Znova opustil končiny Týru a cez Sidon prišiel ku Galilejskému moru do stredu dekapolského kraja. ³² Tam priviedli k nemu hluchonemého a prosili ho, aby naňho vložil ruku. ³³ On ho vzal nabok od zástupu, vložil mu prsty do uší, poslinil si ich a dotkol sa mu jazyka. ³⁴ Potom pozdvihol oči k nebu, vzdychol a povedal mu: „Effeta,“ čo znamená: „Otvor sa!“ ³⁵ V tej chvíli sa mu otvorili uši a rozviazal spútaný jazyk a správne rozprával. ³⁶ A prikázal im, aby o tom nikomu nehovorili. Ale čím dôraznejšie im prikazoval, tým väčšmi to rozhlasovali ³⁷ a s tým väčším obdivom hovorili: „Dobre robí všetko: aj hluchým dáva sluch, aj nemým reč.“

8 Druhé rozmnoženie chleba. – ¹ V tých dňoch zasa bol pri ňom veľký zástup a nemali čo jesť. Zvolal učeníkov a povedal im: ² „Ľúto mi je zástupu, lebo už tri dni zotrávajú pri mne a nemajú čo jesť. ³ Ak ich prepustím domov hladných, poomdlievajú na ceste, veď niektorí z nich prišli zďaleka.“ ⁴ Jeho učeníci mu odvetili: „Kto ich môže nasýtiť chlebom tu na púšti a ako?“ ⁵ Opýtal sa ich: „Koľko máte chlebov?“ Oni odpovedali: „Sedem.“ ⁶ Tu rozkázal zástupu, aby si posadal na zem. Vzal sedem chlebov, vzdával vďaky, lámal a dával svojim učeníkom, aby ich rozdávali; a oni ich rozdali zástupu. ⁷ Mali aj zopár rybiek. Aj nad nimi dobrorečil a kázal ich rozdať. ⁸ I jedli a nasýtli sa. A nazbierali sedem košov zvyšných odrobín. ⁹ Ľudí tam bolo asi štyritisíc. Potom ich rozpustil.

Spor o znamenie. – ¹⁰ Hneď nastúpil so svojimi učeníkmi na loď a došiel do

---

iných miest u *Mk* (4, 9; 4, 23), ktorú majú niektoré rukopisy.

7, 24 – 30. *Mt* 15, 21 – 28.

8, 1 – 9. *Mt* 15, 32 – 39.

8, 10 – 13. *Mt* 16, 1 – 4; *Lk* 11, 16, 29.

8, 10. „Dalmanutský kraj“ – meno neznámej lokality, ako u *Mt* 15, 39 „magadanský kraj“. Môže to byť prepis nesprávne identifikovaného aramejského výrazu.

dalmanutského kraja. ¹¹ Prišli k nemu farizeji a začali sa s ním hádať. Žiadali od neho znamenie z neba, aby ho pokúšali. ¹² On si v duchu vzdychol a povedal: „Prečo toto pokolenie žiada znamenie? Veru, hovorím vám: Toto pokolenie znamenie nedostane.“ ¹³ Nechal ich tam, znova nastúpil na loď a odišiel na druhý breh.

Varovanie pred kvasom farizejov. – ¹⁴ Zabudli si vziať chleba a na lodi mali so sebou iba jeden chlieb. ¹⁵ A on ich varoval: „Dajte si pozor a chráňte sa kvasu farizejov i kvasu Herodesa!“ ¹⁶ Oni si medzi sebou hovorili, že nemajú chleba. ¹⁷ Keď to spozoroval, povedal im: „Prečo rozprávate o tom, že nemáte chlieb? Ešte nechápete a nerozumiete? Máte otupené srdce? ¹⁸ *Máte oči, a nevidíte? Máte uši, a nepočujete?* A nepamätáte sa už, ¹⁹ koľko košov ste naplnili odrobinami, keď som rozlámal päť chlebov piatim tisícom?“ Odpovedali mu: „Dvanásť.“ ²⁰ „A koľko košov ste naplnili odrobinami, keď som tých sedem rozlámal štyrom tisícom?“ odpovedali mu: „Sedem.“ ²¹ A povedal im: „Ešte nechápete?“

Uzdravenie slepca v Betsaide. – ²² Tak prišli do Betsaidy. Tam priviedli k nemu slepca a prosili ho, aby sa ho dotkol. ²³ On vzal slepca za ruku, vyviedol ho za dedinu, poslinil mu oči, vložil naňho ruky a opýtal sa ho: „Vidíš niečo?“ ²⁴ Ten sa pozrel a povedal: „Vidím ľudí; zdá sa mi, akoby stromy chodili.“ ²⁵ Potom mu znova položil ruky na oči. Tu začal vidieť i celkom ozdravel a všetko videl zreteľne. ²⁶ I poslal ho domov so slovami: „Ale do dediny nechod!“

Petrovo vyznanie. – ²⁷ Ježiš vyšiel so svojimi učeníkmi do dedín okolo Cézarey Filipovej. Cestou sa pýtal svojich učeníkov: „Za koho ma pokladajú ľudia?“ ²⁸ Oni mu odpovedali: „Za Jána Krstiteľa, iní za Eliáša a iní za jedného z prorokov.“ ²⁹ „A za koho ma pokladáte vy?“ opýtal sa ich. Odpovedal mu Peter: „Ty si Mesiáš.“ ³⁰ Ale on ich prísne napomenul, aby o ňom nerozprávali nikomu.

Prvá predpoveď utrpenia. – ³¹ Potom ich začal poučać: „Syn človeka musí mnoho trpieť, starší, veľkňazi a zákonníci ho zavrhnú, zabijú ho, ale on po troch dňoch vstane z mŕtvych.“ ³² Hovoril im to otvorene. Peter si ho vzal nabok a začal mu dohovárať. ³³ On sa obrátil, pozrel sa na svojich učeníkov a Petra pokarhal: „Chod' mi z cesty, satan, lebo nemáš zmysel pre Božie veci, len pre ľudské!“

Ako nasledovať Ježiša. – ³⁴ Potom zavolať k sebe zástup aj učeníkov a povedal im: „Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma. ³⁵ Lebo kto by si chcel život zachrániť, stratí ho, ale kto stratí svoj život pre mňa a pre evanjelium, zachráni si ho. ³⁶ Veď čo osoží človeku, keby aj celý svet získal, a svojej duši by uškodil?!“ ³⁷ Lebo za čo vymení človek svoju dušu?!“ ³⁸ Kto sa bude hanbiť za mňa a za moje slová pred týmto

---

8, 14 – 21. *Mt* 16, 5 – 12; *Lk* 12, 1.

8, 15. Pod kvasom farizejov sa tu myslí na prevrátené farizejské zásady. Kvas Herodesa – jeho verejný hriešny život. Zlé zásady a hriešny život pôsobia na ľudí ako kvas na cesto.

8, 18. *Iz* 6, 9; *Jer* 5, 21; *Ez* 12, 2.

8, 27 – 30. *Mt* 16, 13 – 20; *Lk* 9, 18 – 21.

8, 31 – 33. *Mt* 16, 21 – 23; *Lk* 9, 22.

8, 33. Pozri poznámku k *Mt* 16, 23.

8, 34 – 38. *Mt* 16, 24 – 28; *Lk* 9, 23 – 27.

cudzoložným a hriешným pokolením, za toho sa bude hanbiť aj Syn človeka, keď príde v sláve svojho Otca so svätými anjelmi.“

9 ¹ A povedal im: „Veru, hovorím vám: Niektorí z tých, čo tu stoja, neokúsia smrť, kým neuvidia, že Božie kráľovstvo prichádza s mocou.“

Ježišovo premenenie. – ² O šesť dní vzal Ježiš so sebou Petra, Jakuba a Jána a len ich vyviedol na vysoký vrch do samoty. Tam sa pred nimi premenil. ³ Jeho odev zažiaril a bol taký biely, že by ho nijaký bielič na svete tak nevybielil. ⁴ A zjavil sa im Eliáš s Mojžišom a rozprávali sa s Ježišom. ⁵ Vtedy Peter povedal Ježišovi: „Rabbi, dobre je nám tu. Urobme tri stánky: jeden tebe, jeden Mojžišovi a jeden Eliášovi.“ ⁶ Lebo nevedel, čo povedať; takí boli preľaknutí. ⁷ Tu sa utvoril oblak a zahalil ich. A z oblaku zaznel hlas: „Toto je môj milovaný Syn, počúvajte ho.“ ⁸ A sotva sa rozhládli, nevideli pri sebe nikoho, iba Ježiša.

Otázka o osobe Eliáša. – ⁹ Keď zostupovali z vrchu, prikázal im, aby o tom, čo videli, nehovorili nikomu, kým Syn človeka nevstane z mŕtvych. ¹⁰ Oni si toto slovo zapamätali a jeden druhého sa vypytovali, čo znamená „vstať z mŕtvych“. ¹¹ A pýtali sa ho: „Prečo teda zákonníci hovoria, že najprv musí prísť Eliáš?“ ¹² On im povedal: „Áno, najprv príde Eliáš a všetko obnoví. Ale prečo je o Synovi človeka napísané, že bude veľa trpieť a že ním opovrhnuť? ¹³ No hovorím vám: Eliáš už prišiel a urobili s ním, čo chceli, ako je o ňom napísané.“

Uzdravenie posadnutého chlapca. – ¹⁴ Keď prišli k učeníkom, videli okolo nich veľký zástup a zákonníkov, ako sa s nimi hádajú. ¹⁵ A všetok ľud, len čo ho zazrel, užasol. Bežali k nemu a pozdravovali ho. ¹⁶ On sa ich opýtal: „O čom sa s nimi hádate?“ ¹⁷ Jeden zo zástupu mu odpovedal: „Učiteľ, priviedol som k tebe svojho syna, posadnutého nemým duchom. ¹⁸ Kdekoľvek ho schytí, zhodí ho, idú mu peny, škripe zubami a chradne. Povedal som tvojim učeníkom, aby ho vyhnali, ale nemohli.“ ¹⁹ On im povedal: „Neveriace pokolenie, dokiaľ budem s vami? Dokedy vás mám ešte trpieť? Privedte ho ku mne!“ ²⁰ I priviedli ho k nemu. Len čo ho duch zbadal, zalomcoval chlapcom, ten sa zrútil na zem, zvíjal sa a išli mu peny. ²¹ Ježiš sa opýtal jeho otca: „Odkedy sa mu to stáva?“ On odpovedal: „Od detstva. ²² A často ho vrhol aj do ohňa a do vody, aby ho zahubil. Ale ak niečo môžeš, zľutuj sa nad nami a pomôž nám!“ ²³ Ježiš mu povedal: „Ak môžeš?!“ Všetko je možné tomu, kto verí.“ ²⁴ A chlapcov otec hneď vykrikoval: „Verím. Pomôž mojej nevere!“ ²⁵ Keď Ježiš videl, že sa zbíha zástup, pohrozil nečistému duchu: „Nemý a hluchý duch, ja ti rozkazujem: Vyjdí z neho a už nikdy doň nevchádzaj!“ ²⁶ Ten vykrikoval, mocne ním zalomcoval a vyšiel. Chlapec ostal ako mŕtvy, takže mnohí vraveli: „Zomrel.“ ²⁷ Ale Ježiš ho chytil za ruku, zdvihol ho a on vstal.

²⁸ Keď potom vošiel do domu a boli sami, učeníci sa ho spýtali: „Prečo sme ho nemohli vyhnat' my?“ ²⁹ On im povedal: „Tento druh nemožno vyhnat' ničím, iba modlitbou.“

Druhá predpoveď utrpenia. – ³⁰ Odišli odtiaľ a prechádzali Galileou. Nechcel však, aby o

---

9, 1. Pozri poznámku k Mt 16, 27 – 28.

9, 2 – 8. Mt 17, 1 – 8; Lk 9, 28 – 36; 2 Pt 1, 17 – 18.

9, 9 – 13. Mt 17, 9 – 13. – Pozri poznámku k Mt 17, 10 – 13.

9, 14 – 29. Mt 17, 14 – 20; Lk 9, 37 – 42.

9, 30 – 32. Mt 17, 22 – 23; Lk 9, 43 – 45.

tom niekto vedel, ³¹ lebo učil svojich učeníkov a hovoril im: „Syn človeka bude vydaný do rúk ľudí a zabijú ho. Ale zabitý po troch dňoch vstane z mŕtvych.“ ³² Lenže oni nechápali toto slovo a spýtať sa ho báli.

Spor o prvenstvo. – ³³ Tak prišli do Kafarnauma. A keď bol v dome, opýtal sa ich: „O čom ste sa zhovárali cestou?“ ³⁴ Ale oni mlčali, lebo sa cestou medzi sebou hádali, kto z nich je väčší. ³⁵ Sadol si, zavolať Dvanástich a povedal im: „Kto chce byť prvý, nech je posledný zo všetkých a služobník všetkých.“ ³⁶ Potom vzal dieťa, postavil ho medzi nich, objal ho a povedal im: ³⁷ „Kto prijme jedno z takýchto detí v mojom mene, mňa prijíma. A kto prijíma mňa, nie mňa prijíma, ale toho, ktorý ma poslal.“

Skutky v Kristovom mene. – ³⁸ Ján mu povedal: „Učiteľ, videli sme kohosi, ako v tvojom mene vyháňa zlých duchov. Bránili sme mu to, veď nechodí s nami.“ ³⁹ Ježiš vravel: „Nebráňte mu! Lebo nik, kto robí divy v mojom mene, nemôže tak ľahko zle hovoriť o mne. ⁴⁰ Veď kto nie je proti nám, je za nás. ⁴¹ A kto by vám dal piť čo len za pohár vody preto, že ste Kristovi, veru, hovorím vám: Nepríde o svoju odmenu.“

O pohoršení. – ⁴² Ale pre toho, kto by pohoršil jedného z týchto maličkých, čo veria vo mňa, bolo by lepšie, keby mu zavesili mlynský kameň na krk a hodili ho do mora.

⁴³ Ak by ťa zvädzala na hriech tvoja ruka, odtni ju: je pre teba lepšie, keď vojdeš do života zmrzačený, ako keby si mal ísť s obidvoma rukami do pekla, do neuhasiteľného ohňa. ⁽⁴⁴⁾

⁴⁵ Ak ťa zvädza na hriech tvoja noha, odtni ju: je pre teba lepšie, keď vojdeš do života krivý, ako keby ťa mali s obidvoma nohami hodiť do pekla. ⁽⁴⁶⁾

⁴⁷ A ak ťa zvädza na hriech tvoje oko, vylúp ho: je pre teba lepšie, keď vojdeš do Božieho kráľovstva s jedným okom, ako keby ťa mali s obidvoma očami vrhnúť do pekla, ⁴⁸ kde *ich červ neumiera a oheň nezhasína*. ⁴⁹ Lebo každý bude ohňom solený. ⁵⁰ Soľ je dobrá. Ale ak soľ stratí svoju slanosť, čím ju napravíte? Majte v sebe soľ a žite jeden s druhým v pokoji.“

10 Nerozlučnosť manželstva. – ¹ Vstal a odišiel odtiaľ do judejského kraja za Jordánom. Opäť sa k nemu zišli zástupy a on ich zasa ako zvyčajne učil. ² I pristúpili farizeji a pokúšali ho. Pýtali sa ho, či smie muž prepustiť manželku. ³ On im odpovedal: „Čo vám prikázal Mojžiš?“ ⁴ Oni vraveli: „Mojžiš dovolil *napísať priepustný list a prepustiť*.“ ⁵ Ježiš im povedal: „Pre tvrdosť vášho srdca vám napísal toto prikázanie. ⁶ Ale Boh *ich stvoril* od

---

9, 31 – 32. Apoštoli si nevedeli predstaviť, ako môže súvisieť utrpenie Mesiáša s uskutočnením jeho vlády.

9, 33 – 37. *Mt* 18, 1 – 5; *Lk* 9, 46 – 48.

9, 38 – 41. *Lk* 9, 49 – 50; *Mt* 10, 42.

9, 42 – 50. *Mt* 18, 6 – 9; *Lk* 17, 1 – 2; *Mt* 5, 13; 5, 9, 29 – 30; *Lk* 14, 34.

9, 44 a 46. Tieto verše Neovulgáta vynecháva. Grécky text ich nemá. Je to jednoduché opakovanie verša 48: „Kde ich červ neumiera a oheň nezhasína.“

9, 48. *Iz* 66, 24.

9, 49. Každá starozákonná obeť, ak mala byť Bohu milá, mala sa konať podľa predpisu (*Lv* 2, 13) a musela sa osoliť. Podobne aj každý človek, čo chce byť Bohu milý, musí sa uchrániť pred večnou záhubou a musí byť posolený ohňom a soľou, t. j. musí byť očistený ohňom utrpenia a premáhaním seba.

10, 1 – 12. *Mt* 19, 1 – 9.

10, 3. *Dt* 24, 1.

10, 6. *Gn* 1, 27.

počiatku stvorenia *ako muža a ženu*.⁷ Preto muž opustí svojho otca i matku a pripúta sa k svojej manželke⁸ a budú dvaja v jednom tele. A tak už nie sú dvaja, ale jedno telo.⁹ Čo teda Boh spojil, nech človek nerozlučuje!¹⁰ Doma sa ho učeníci znova na to pýtali.¹¹ On im povedal: „Každý, kto prepustí svoju manželku a vezme si inú, dopúšťa sa voči nej cudzoložstva.¹² A ak ona prepustí svojho muža a vydá sa za iného, cudzoloží.“

Ježiš a deti. –¹³ Tu mu prinášali deti, aby sa ich dotkol. Ale učeníci ich okrikovali.¹⁴ Keď to Ježiš videl, namrzený im povedal: „Nechajte deti prichádzať ku mne! Nebráňte im, lebo takým patrí Božie kráľovstvo.¹⁵ Veru, hovorím vám: Kto neprijme Božie kráľovstvo ako dieťa, nevojde doň.“¹⁶ Potom ich objímal, kládol na ne ruky a požehnával ich.

Bohatý mladík. –¹⁷ Keď sa vydával na cestu, ktosi k nemu pribehol, kľakol si pred ním a pýtal sa ho: „Učiteľ dobrý, čo mám robiť, aby som obsiahol večný život?“¹⁸ Ježiš mu povedal: „Prečo ma nazývaš dobrým? Nik nie je dobrý, jedine Boh.¹⁹ Poznáš prikázania: *Nezabiješ! Nescudzoložíš! Nepokradneš! Nebudeš krivo svedčiť! Nebudeš podvádzať! Cti svojho otca i matku!*“

²⁰ Ale on mu povedal: „Učiteľ, toto všetko som zachovával od svojej mladosti.“²¹ Ježiš naňho pozrel s láskou a povedal mu: „Jedno ti ešte chýba. Chod', predaj všetko, čo máš, rozďaj chudobným a budeš mať poklad v nebi. Potom príď a nasleduj ma!“²² On pri tomto slove zosmutnel a odišiel zarmútený, lebo mal veľký majetok.

Nebezpečenstvo bohatstva. –²³ Ježiš sa rozhladol a povedal svojim učeníkom: „Ako ťažko vojdú do Božieho kráľovstva tí, čo majú majetky!“²⁴ Učeníci sa nad jeho slovami zarazili. Ale Ježiš im ešte raz povedal: „Deti moje, ako ťažko sa vchádza do Božieho kráľovstva!²⁵ Ľahšie je ťave prejsť cez ucho ihly, ako boháčovi vojsť do Božieho kráľovstva.“²⁶ Oni sa ešte viac čudovali a hovorili si: „Kto potom môže byť spasený?“²⁷ Ježiš sa na nich zahľadel a povedal: „Ľuďom je to nemožné, ale Bohu nie. Lebo Bohu je všetko možné.“

Odmena tým, čo opustili všetko. –²⁸ Tu sa ozval Peter: „Pozri, my sme opustili všetko a išli sme za tebou.“²⁹ Ježiš povedal: „Veru, hovorím vám: Niet nikoho, kto by pre mňa a pre evanjelium opustil dom alebo bratov a sestry, alebo matku a otca, alebo deti, alebo polia,³⁰ aby nedostal stonásobne viac; teraz, v tomto čase, domy, bratov, sestry, matky, deti i polia, hoci s prenasledovaním, a v budúcom veku večný život.“³¹ A mnohí prví budú poslednými a poslední prvými.“

Tretia predpoveď utrpenia. –³² Boli na ceste a vystupovali do Jeruzalema. Ježiš išiel pred

---

10, 7 – 8. *Gn 2, 24.*

10, 8. Pozri poznámku k *Mt 19, 5 – 6.*

10, 13 – 16. *Mt 19, 13 – 15; Lk 18, 15 – 17.*

10, 17 – 22. *Mt 19, 16 – 22; Lk 18, 18 – 23.*

10, 19. *Ex 20, 12 – 16; Dt 5, 16 – 20; 24, 14.*

10, 23 – 27. *Mt 19, 23 – 26; Lk 18, 24 – 27.*

10, 28 – 31. *Mt 19, 27 – 30; Lk 18, 28 – 30.*

10, 32 – 34. *Mt 20, 17 – 19; Lk 18, 31 – 34.*

10, 32. Apoštoli žasli nad jeho odhodlanosťou, s akou sa náhlil do Jeruzalema, kde ho už viackrát chceli zabiť.

nimi a oni trpeli a so strachom išli za ním. Opäť vzal k sebe Dvanástich a začal im hovoriť, čo ho očakáva: ³³ „Hľa, vystupujeme do Jeruzalema a Syn človeka bude vydaný veľkňazom a zákonníkom. Odsúdia ho na smrť a vydajú pohanom, ³⁴ vysmejú ho, oplávajú, zbičujú a zabijú, ale on po troch dňoch vstane z mŕtvych.“

Žiadosť Zebedejových synov. – ³⁵ Tu k nemu pristúpili Zebedejovi synovia Jakub a Ján a hovorili mu: „Učiteľ, chceme, aby si nám splnil, o čo ťa poprosíme.“ ³⁶ On sa ich opýtal: „Čo chcete, aby som vám urobil?“ ³⁷ Oni mu povedali: „Daj, aby sme sedeli v tvojej sláve jeden po tvojej pravici a druhý po ľavici.“ ³⁸ Na to im Ježiš povedal: „Neviete, čo žiadate. Môžete piť kalich, ktorý ja pijem? Alebo môžete byť pokrstení krstom, ktorým som ja krstený?“ ³⁹ Oni mu vraveli: „Môžeme.“ Ježiš im povedal: „Kalich, ktorý pijem ja, budete piť, aj krstom, ktorým som krstený ja, budete pokrstení.“ ⁴⁰ Ale dať niekomu sedieť po mojej pravici alebo ľavici nepatrí mne. To dostanú tí, ktorým je to pripravené.“

Predstavení majú slúžiť. – ⁴¹ Keď to počuli ostatní desiat, začali sa mrziť na Jakuba a Jána. ⁴² Ježiš si ich zavolať a povedal im: „Viete, že tí, ktorých pokladajú za vládcov národov, panujú nad nimi a ich veľmoži majú nad nimi moc. ⁴³ Medzi vami to tak nebude. Ale kto sa bude chcieť stať medzi vami veľkým, bude vašim služobníkom. ⁴⁴ A kto bude chcieť byť medzi vami prvý, bude sluhom všetkých. ⁴⁵ Lebo ani Syn človeka neprišiel, aby sa dal obsluhovať, ale aby slúžil a položil svoj život ako výkupné za mnohých.“

Uzdravenie slepca pri Jerichu. – ⁴⁶ Prišli do Jericha. A keď so svojimi učeníkmi a s veľkým zástupom z Jericha odchádzal, pri ceste sedel slepý Bartimej, Timejov syn, a žobral. ⁴⁷ Keď počul, že je to Ježiš Nazaretský, začal kričať: „Ježišu, syn Dávidov, zmiluj sa nado mnou!“ ⁴⁸ Mnohí ho okríkali, aby mlčal; ale on ešte väčšmi kričal: „Syn Dávidov, zmiluj sa nado mnou!“ ⁴⁹ Ježiš zastal a povedal: „Zavolajte ho!“ Zavolali slepca a vraveli mu: „Neboj sa! Vstaň, volá ťa!“ ⁵⁰ On odhodil plášť, vyskočil a šiel k Ježišovi. ⁵¹ Ježiš mu povedal: „Čo chceš, aby som ti urobil?“ Slepca mu odpovedal: „Rabboni, aby som videl!“ ⁵² A Ježiš mu povedal: „Chod, tvoja viera ťa uzdravila!“ A hneď videl a šiel za ním po ceste.

IV. Ježišovo účinkovanie v Jeruzaleme, 11, 1 – 13, 37

11 Slávnostný vstup do Jeruzalema. – ¹ Keď sa blížili k Jeruzalemu, k Betfage a Betánii pri Olivovej hore, poslal dvoch svojich učeníkov ² a povedal im: „Chodte do dediny, čo je pred vami. A len čo do nej vojdete, nájdete priviazané osliatko, na ktorom ešte nijaký človek nesedel. Odviažte ho a privedte. ³ A keby vám niekto hovoril: „Čo to robíte?“, povedzte: „Pán ho potrebuje a hneď ho zasa sem vráti.““ ⁴ Oni odišli a na rázcestí našli osliatko priviazané vonku pri bráne; i odviazali ho. ⁵ Niektorí z tých, čo tam stáli, im vraveli: „Čo to robíte, prečo

---

10, 35 – 40. *Mt* 20, 20 – 23.

10, 38. Pozri poznámku k *Mt* 20, 20 – 22. „Kalich“ a „krst“ znamenajú utrpenie.

10, 41 – 45. *Mt* 20, 24 – 28; *Lk* 22, 24 – 27.

10, 46 – 52. *Mt* 20, 29 – 34; *Lk* 18, 35 – 43.

10, 46. Matúš spomína dvoch slepcov v Jerichu, kým Marek a Lukáš spomínajú iba jedného. Marek uvádza aj meno toho slepca, ktorý bol pravdepodobne známy v prvotnej Cirkvi.

10, 51. „Rabboni“ – aramejský výraz; znamená: Môj učiteľ (porov. *Jn* 20, 16).

11, 1 – 11. *Mt* 21, 1 – 11; *Lk* 19, 28 – 38; *Jn* 12, 12 – 19.

odväzujete osliatko?“⁶ Oni im povedali, ako im kázal Ježiš, a nechali ich.⁷ Osliatko priviedli k Ježišovi, pokládli naň svoje plášte a on si naň sadol.⁸ Mnohí prestierali na cestu svoje plášte, iní zasa zelené ratolesti, čo narezali v poli.⁹ A tí, čo išli pred ním, aj tí, čo šli za ním, volali: „*Hosanna! Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom!*“¹⁰ Požehnané kráľovstvo nášho otca Dávida, ktoré prichádza! *Hosanna* na výsostiach!“

¹¹ Tak vošiel do Jeruzalema, do chrámu. Všetko si popozeral a odišiel s Dvanástimi do Betánie, lebo už bol večer.

Neúrodný figovník . – ¹² Keď na druhý deň z Betánie odchádzali, pocítil hlad.¹³ Zďaleka zazrel figovník s lístím. Išiel k nemu, či na ňom niečo nenájde. Ale keď k nemu prišiel, nenašiel nič, len lístie; nebol totiž čas fig.¹⁴ I povedal mu: „Nech z teba už nikdy nik neje ovocie!“ A jeho učeníci to počuli.

Ježiš vyháňa kupcov z chrámu. – ¹⁵ Potom prišli do Jeruzalema. Keď vošiel do chrámu, začal vyháňať predavačov a kupujúcich v chráme. Peňazomencom poprevracal stoly a predavačom holubov stolice.¹⁶ A nedovolil nikomu prenášať ani náčinie cez chrám.¹⁷ A učil ich: „Nie je napísané: *„Môj dom sa bude volať domom modlitby pre všetky národy“?* A vy ste z neho urobili *lotrovský pelech*.“

¹⁸ Keď to počuli veľkňazi a zákonníci, hľadali spôsob, ako ho zabiť. Báli sa ho, lebo všetok ľud obdivoval jeho učenie.¹⁹ A keď sa zvečerilo, odišli z mesta.

Viera a modlitba. – ²⁰ Keď ráno išli popri figovníku, videli, že vyschol od koreňa.²¹ Tu sa Peter rozpamätal a povedal mu: „Rabbi, pozri, figovník, ktorý si preklial, vyschol.“²² Ježiš im na to povedal: „Majte vieru v Boha.“²³ Veru, hovorím vám: „Keď niekto povie tomuto vrchu: *„Zdvihni sa a hoď sa do mora,*“ a vo svojom srdci nezapochybuje, ale uverí, že sa stane, čo povedal, stane sa mu to.²⁴ Preto vám hovorím: Verte, že všetko, o čo v modlitbe prosíte, ste už dostali, a budete to mať.²⁵ A keď vstanete modliť sa, odpustite, ak máte niečo proti niekomu, aby aj vám váš Otec, ktorý je na nebesiach, odpustil vaše hriechy.“⁽²⁶⁾

Odkiaľ je Kristova moc. – ²⁷ A znova prišli do Jeruzalema. Ako chodil po chráme, pristúpili k nemu veľkňazi, zákonníci a starší²⁸ a pýtali sa ho: „Akou mocou toto robíš? Alebo kto ti dal moc, aby si to robil?“²⁹ Ježiš im povedal: „Aj ja sa vás na niečo spýtam. Odpovedzte mi, potom vám poviem, akou mocou toto robím.“³⁰ Jánov krst bol z neba, či od ľudí? Odpovedzte mi!“³¹ Oni rozmýšľali a hovorili si: „Ak povieme: Z neba, povie: *„Prečo ste mu teda neuverili?“*³² Ale ak povieme: *„Od ľudí,*“ – to sa báli ľudu, lebo všetci pokladali

---

11, 9. Ž 118, 25 – 26.

11, 12 – 14. Mt 21, 18 – 19.

11, 12. Bol to pondelok Veľkého týždňa. O figovníku pozri poznámku k Mt 21, 18 – 22.

11, 15 – 19. Mt 21, 12 – 17; Lk 19, 45 – 48; Jn 2, 14 – 16.

11, 17. Iz 56, 7; Jer 7, 11. – Marek ako jediný zo synoptikov úmyselne uvádza celý výrok Izaiáša, ktorý hovorí o univerzálnosti mesiášskeho kultu.

11, 20 – 25. Mt 21, 20 – 22.

11, 20. Bol to utorok Veľkého týždňa.

11, 26. Tento verš Neovulgáta vynecháva. Ide o interpoláciu z Mt 6, 15. Text znel: „Ale ak vy neodpustíte ľuďom, ani váš Otec neodpustí vaše hriechy.“

11, 27 – 33. Mt 21, 23 – 27; Lk 20, 1 – 8.

Jána za ozajstného proroka. ³³ Odpovedali teda Ježišovi: „Nevieme.“ A Ježiš im odvetil: „Ani ja vám nepoviem, akou mocou toto robím.“

12 Podobenstvo o zlých vinohradníkoch. – ¹ Potom im začal hovoriť v podobenstvách: „Istý človek *vysadil vinicu. Obohnal ju plotom, vykopal jamu a postavil vežu.* Potom ju prenajal vinohradníkom a odcestoval. ² V stanovenom čase poslal k vinohradníkom sluhu, aby od nich prevzal podiel úrody z vinice. ³ Ale oni ho chytili, zbili a prepustili späť naprázdno. ⁴ Znova k nim poslal iného sluhu. Tomu prebili hlavu a potupili ho. ⁵ Poslal ďalšieho, toho zabili. A ešte mnoho iných: niektorých zbili, iných pozabíjali. ⁶ Mal ešte jedného, milovaného syna. Napokon k nim poslal i jeho, lebo si povedal: ‚K môjmu synovi budú mať úctu.‘ ⁷ Ale vinohradníci si povedali: ‚To je dedič. Poďte, zabime ho a dedičstvo bude naše!‘ ⁸ Chytili ho, zabili a vyhodili z vinice. ⁹ Čo teda urobí pán vinice? Príde, vinohradníkov zahubí a vinicu dá iným. ¹⁰ Nečítali ste v Písme:

*„Kameň, čo stavitelia zavrhli,
stal sa kameňom uholným.*

¹¹ *To sa stalo na pokyn Pána;
vec v našich očiach obdivuhodná?‘‘*

¹² A chceli ho zajať, len sa báli zástupu. Vybadali totiž, že to o nich povedal toto podobenstvo. Nechali ho teda a odišli.

Spor o dani cisárovi. – ¹³ Poslali k nemu niekoľko farizejov a herodiánov, aby ho podchytili v reči. ¹⁴ Tí prišli a povedali mu: „Učiteľ, vieme, že vždy vravíš pravdu a neberieš ohľad na nikoho, nehľadiš na osobu človeka, ale podľa pravdy učíš Božej ceste. Slobodno platiť cisárovi daň, či nie? Máme platiť, či nemáme?“ ¹⁵ Ale on poznal ich prefikanosť a povedal im: „Čo ma pokúšate?! Prineste mi denár, nech sa naň pozriem!“ ¹⁶ A oni priniesli. Spýtal sa ich: „Či je tento obraz a nápis?“ Oni mu odpovedali: „Cisárov.“ ¹⁷ A Ježiš im povedal: „Čo je cisárovo, dávajte cisárovi, a čo je Božie, Bohu.“ I obdivovali ho.

Spor o vzkriesení. – ¹⁸ Tu prišli k nemu saduceji, ktorí tvrdia, že niet zmŕtvychvstania, a pýtali sa ho: ¹⁹ „Učiteľ, Mojžiš nám napísal, že *ak niekomu zomrie brat a zanechá manželku bez detí, brat si má vziať jeho manželku a splodiť svojmu bratovi potomka.* ²⁰ Bolo sedem bratov. Prvý sa oženil, ale umrel a nezanechal potomka. ²¹ Vzal si ju druhý, ale aj on umrel a nezanechal potomka. Takisto aj tretí. ²² A ani jeden zo siedmich nezanechal potomka. Napokon po všetkých zomrela aj žena. ²³ Ktorému z nich bude manželkou pri vzkriesení, keď vstanú z mŕtvych? Veď ju mali siedmi za manželku.“ ²⁴ Ježiš im povedal: „Nemýlite sa preto, že nepoznáte Písmo ani Božiu moc? ²⁵ Lebo keď ľudia vstanú z mŕtvych, už sa ani neženia,

---

12, 1 – 12. *Mt* 21, 33 – 46; *Lk* 20, 9 – 19. – Podobenstvo o vysadení a zariadení vinice je postavené na *Iz* 5, 2. Prorok tu rozpráva o židovskom národe ako o Božej vinici. Takto im dáva vedieť, že v podobenstve sa hovorí o nich.

12, 10 – 11. *Ž* 118, 22 – 23.

12, 13 – 17. *Mt* 22, 15 – 22; *Lk* 20, 20 – 26.

12, 16. Pozri poznámku k *Mt* 22, 21.

12, 18 – 27. *Mt* 22, 23 – 33; *Lk* 20, 27 – 40.

12, 19. *Dt* 25, 5.

ani nevydávajú, ale sú ako anjeli v nebi. ²⁶ A pokiaľ ide o vzkriesenie mŕtvych, či ste nečítali v Mojžišovej knihe v stati o kríku, ako mu Boh povedal: *„Ja som Boh Abraháma, Boh Izáka a Boh Jakuba“*? ²⁷ A on nie je Bohom mŕtvych, ale živých. Veľmi sa mýlite.“

Najväčšie prikázanie. – ²⁸ Tu k nemu pristúpil jeden zo zákonníkov, ktorý ich počúval, ako sa hádajú. A keď videl, že im dobre odpovedal, spýtal sa ho: „Ktoré prikázanie je prvé zo všetkých?“ ²⁹ Ježiš odpovedal: „Prvé je toto: *„Počuj, Izrael, Pán, náš Boh, je jediný Pán. ³⁰ Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého svojho srdca, z celej svojej duše, z celej svojej mysle a z celej svojej sily!“* ³¹ Druhé je toto: *„Milovať budeš svojho bližneho ako seba samého!“* Iného, väčšieho prikázania, ako sú tieto, niet.“ ³² Zákonník mu vrazil: „Dobre, Učiteľ, správne si povedal: *„Jediný je a okrem neho iného niet; ³³ a milovať ho z celého srdca, z celého rozumu a z celej sily“* a *„milovať bližneho ako seba samého“* je viac ako všetky zápalné a ostatné obety.“ ³⁴ Keď Ježiš videl, že odpovedal rozumne, povedal mu: „Nie si ďaleko od Božieho kráľovstva.“ A už sa ho nik neodvážil vypytať.

Kristus, Dávidov syn a Pán. – ³⁵ Keď Ježiš učil v chráme, povedal: „Ako môžu zákonníci hovoriť, že Mesiáš je Dávidov syn? ³⁶ Veď sám Dávid hovorí vo Svätom Duchu:

*„Pán povedal môjmu Pánovi:
Sed' po mojej pravici,
kým ti nepoložím tvojich nepriateľov pod nohy.“*

³⁷ Sám Dávid ho nazýva Pánom; ako potom môže byť jeho synom?“ A veľký zástup ho počúval s radosťou.

Varovanie pred zákonníkmi. – ³⁸ Ako učil, hovoril: „Varujte sa zákonníkov, ktorí radi chodia v dlhých rúchach, túžia po pozdravoch na uliciach, ³⁹ po prvých stolicích v synagógach a popredných miestach na hostinách. ⁴⁰ Vyjedajú domy vdov a naoko sa dlho modlia. Takých postihne prísnejší súd.“

Obet' vdovy. – ⁴¹ Potom si sadol oproti chrámovej pokladnici a pozeral sa, ako ľud hádže peniaze do pokladnice. Viacerí boháči hádzali mnoho. ⁴² Prišla aj istá chudobná vdova a vhodila dve drobné mince, čo je kvadrans. ⁴³ Zavolať svojich učeníkov a povedal im: „Veru, hovorím vám: Táto chudobná vdova vhodila viac ako všetci, čo hádzali do pokladnice. ⁴⁴ Lebo všetci dávali zo svojho nadbytku, ale ona pri svojej chudobe dala všetko, čo mala, celé

12, 26. *Ex* 3, 6. – Udalosť „o kríku“ (*Ex* 3, 1 n.) hovorí, ako sa Boh zjavil Mojžišovi v horiacom kre.

12, 28 – 34. *Mt* 22, 34 – 40; *Lk* 10, 25 – 28.

12, 29 – 30. *Dt* 6, 4 – 5.

12, 29. V takejto forme ho uvádza iba Marek.

12, 31. *Lv* 19, 18.

12, 35 – 37. *Mt* 22, 41 – 46; *Lk* 20, 41 – 44.

12, 36. *Ž* 110, 1.

12, 38 – 40. *Mt* 23, 6 – 7; *Lk* 20, 45 – 47.

12, 41 – 44. *Lk* 21, 1 – 4.

12, 42. Kvadrans = malá bronzová rímska minca. Rímsky kvadrans sa rovnal štvrtine asu. As = starorímska drobná minca a peňažná jednotka.

svoje živobytie.“

Eschatologická reč, 13, 1 – 37

13 Úvod. – ¹ Keď vychádzal z chrámu, jeden z jeho učeníkov mu povedal: „Učiteľ, pozri, aké kamene a aké stavby!“ ² Ježiš mu vrazil: „Vidíš tieto veľké budovy? Nezostane tu kameň na kameni; všetko bude zborené.“ ³ Keď potom sedel na Olivovej hore oproti chrámu a boli sami, pýtali sa ho Peter, Jakub, Ján a Ondrej: ⁴ „Povedz nám, kedy to bude a aké bude znamenie, keď sa toto všetko začne plniť.“

Začiatok útrap. – ⁵ Ježiš im začal hovoriť: „Dajte si pozor, aby vás niekto nezviedol. ⁶ Prídu mnohí v mojom mene a budú hovoriť: ‚To som ja.‘ A mnohých zvedú. ⁷ Keď budete počuť o vojnách a chýry o bojoch, neľakajte sa. To musí prísť, ale ešte nebude koniec. ⁸ Lebo povstane národ proti národu a kráľovstvo proti kráľovstvu. Miestami budú zemetrasenia, bude hlad. To bude začiatok útrap.

Prenasledovanie učeníkov. – ⁹ Vy sa však majte na pozore. Vydajú vás súdom, budú vás biť v synagógach a pre mňa budete stáť pred vládmami a kráľmi, aby ste im vydali svedectvo. ¹⁰ Ale najprv sa musí hlásať evanjelium všetkým národom. ¹¹ Až vás povedú, aby vás vydali, nestarajte sa dopredu, čo budete hovoriť, ale hovorte, čo vám bude dané v tú hodinu. Veď to už nie vy budete hovoriť, ale Duch Svätý. ¹² Brat vydá na smrť brata a otec dieťa. Deti povstanú proti rodičom a pripravia ich o život. ¹³ Všetci vás budú nenávidieť pre moje meno. Ale kto vytrvá do konca, bude spasený.

Znamená konca Jeruzalema. Veľké súženie. – ¹⁴ Keď uvidíte *ohavnosť spustošenia* tam, kde nemá byť – kto číta, nech pochopí –, vtedy tí, čo budú v Judei, nech utečú do hôr; ¹⁵ kto bude na streche, nech nezostupuje a nevchádza do domu vziať si niečo stadiaľ, ¹⁶ a kto bude na poli, nech sa nevracia nazad zobrať si oblek. ¹⁷ Beda ťarchavým ženám a tým, čo budú v tie dni pridávať! ¹⁸ Modlite sa, aby to neprišlo v zime, ¹⁹ lebo tie dni budú *takým súžením, aké nebolo od počiatku*, keď Boh stvoril svet, až doteraz a už ani nebude. ²⁰ A keby Pán tie dni neskrátil, nezachránil by sa nik. Ale kvôli vyvoleným, ktorých si vyvolil, skrátil tie dni. ²¹ Keby vám vtedy niekto povedal: ‚Hľa, tu je Mesiáš, hľa, tamto je,‘ neverte. ²² Lebo vystúpia falošní mesiáši a falošní proroci a budú robiť znamenia a zázraky, aby zvedli, ak je to možné, aj vyvolených. ²³ Vy sa však majte na pozore! Všetko som vám povedal vopred.

Druhý príchod Krista. – ²⁴ V tých dňoch, po onom súžení, *slnko sa zatmie, mesiac nevydá*

13, 1 – 4. Mt 24, 1 – 3; Lk 21, 5 – 7.

13, 2. V rámci svojej predpovede o páde Jeruzalema Ježiš hovorí aj o znameniach, ktoré budú predchádzať koniec sveta. Pozri poznámku k Mt 24, 2.

13, 5 – 13. Mt 24, 4 – 14; Lk 21, 8 – 19.

13, 14 – 18. Mt 24, 15 – 19; Lk 21, 20 – 24.

13, 14. Dan 9, 27.

13, 19 – 23. Mt 24, 20 – 25.

13, 19. Dan 12, 1.

13, 24 – 27. Mt 24, 29 – 31; Lk 21, 25 – 28.

13, 24 n. Iz 13, 10; 34, 4.

svoj jas, ²⁵ hviezdy budú padať z neba a nebeské mocnosti sa budú chvieť.

²⁶ Vtedy uvidia Syna človeka prichádzať na oblakoch s veľkou mocou a slávou. ²⁷ On pošle anjelov a zhromaždí svojich vyvolených zo štyroch strán sveta, od kraja zeme až po kraj neba.

Poučenie od figovníka. – ²⁸ Od figovníka sa naučte podobenstvo. Keď jeho ratolesť mladne a vyháňa lístie, viete, že je blízko leto. ²⁹ Tak aj vy, až uvidíte, že sa toto deje, vedzte, že je blízko, pred dvermi. ³⁰ Veru, hovorím vám: Nepominie sa toto pokolenie, kým sa to všetko nestane. ³¹ Nebo a zem sa pominú, ale moje slová sa nepominú. ³² Ale o tom dni a o tej hodine nevie nik, ani anjeli v nebi, ani Syn, iba Otec.

Výzva na bdelosť. – ³³ Majte sa na pozore, bdejte, lebo nevíete, kedy príde ten čas. ³⁴ Je to tak, ako keď človek odcestuje: opustil svoj dom, svojim sluhom odovzdal moc, každému určil prácu a vrátnikovi prikázal bdieť. ³⁵ Bdejte teda, lebo nevíete, kedy príde pán domu: či večer, či o polnoci, či za spevu kohúta alebo ráno. ³⁶ Aby vás nenašiel spať, keď príde nečakane! ³⁷ A čo hovorím vám, hovorím všetkým: Bdejte!“

V. Ježišovo umučenie a vzkriesenie, 14, 1 – 16, 20

14 Uznesenie veľrady. – ¹ Bolo dva dni pred Veľkou nocou a sviatkami Nekvasených chlebov. Veľkňazi a zákonníci hľadali spôsob, ako ho podvodne chytiť a zabiť. ² Ale hovorili: „Nie vo sviatok, aby sa ľud nevzbúrili.“

Pomazanie v Betánii. – ³ Keď bol v Betánii v dome Šimona Malomocného a sedel pri stole, prišla žena s alabastrovou nádobou pravého vzácneho nardového oleja. Nádobu rozbila a olej mu vyliala na hlavu. ⁴ Niektorí sa hnevali a hovorili si: „Načo takto mrhať voňavý olej?!“ ⁵ Ved' sa mohol tento olej predať za viac ako tristo denárov a tie rozdať chudobným.“ A osopovali sa na ňu.

⁶ Ale Ježiš povedal: „Nechajte ju! Prečo ju trápate? Urobila mi dobrý skutok. ⁷ Ved' chudobných máte vždy medzi sebou, a keď budete chcieť, môžete im robiť dobre. Ale mňa

---

13, 26. *Dan* 7, 13 – 14.

13, 28 – 32. *Mt* 24, 32 – 36; *Lk* 21, 29 – 33.

13, 30. „Nepominie sa toto pokolenie“ je podľa niektorých biblistov určením času skazy Jeruzalema. Akoby povedal: Stane sa to čoskoro.

13, 32. Ježiš ako Bohočlovek dobre vie, kedy bude koniec sveta. Nie je však vôľa Otca, aby presný čas tohto konca vopred ľuďom oznámil.

13, 33 – 37. *Mt* 24, 42 – 51; *Lk* 21, 34 – 36.

14, 1 – 2. *Mt* 26, 2 – 5; *Lk* 22, 1 – 2; *Jn* 11, 47 – 53.

14, 1. Veľká noc a sviatok Nekvasených chlebov boli dva rozdielne sviatky, ktoré však prakticky splývali. Veľká noc sa začínala večer 14. nisana (pre Židov bol vtedy už 15. nisan, lebo nový deň sa začínal večer). Sviatok Nekvasených chlebov trval od 15. do 21. nisana, teda jeden týždeň. Cez týchto 7 dní sa nesmel jesť kysnutý chlieb.

14, 3 – 9. *Mt* 26, 6 – 13; *Jn* 12, 1 – 8.

14, 3. Z koreňov indickej rastliny nardu pripravovali voňavý olej. Alabaster je jemnozrnný, snehobiely priesvitný sadrovec, z ktorého sa zhotovovali nádobky na voňavé oleje, drahé masti a poháre na pitie. Názov je odvodený od mesta Alabastron v Hornom Egypte, kde sa vyskytuje zvláštna odroda tohto nerastu.

14, 5. Denár – pozri poznámku k *Mt* 26, 15.

nemáte vždy. ⁸ Urobila, čo mohla. Vopred pomazala moje telo na pohreb. ⁹ Veru, hovorím vám: Kdekoľvek na svete sa bude ohlasovať evanjelium, bude sa na jej pamiatku hovoriť aj o tom, čo urobila.“

Judášova zrada. – ¹⁰ Judáš Iškariotský, jeden z Dvanástich, odišiel k veľkňazom, aby im ho zradil. ¹¹ Tí sa potešili, keď to počuli, a sľúbili, že mu dajú peniaze. A on hľadal spôsob, ako ho príhodne vydať.

Príprava na veľkonočnú večeru. – ¹² V prvý deň sviatkov Nekvasených chlebov, keď zabíjali veľkonočného baránka, povedali mu jeho učeníci: „Kde ti máme ísť pripraviť veľkonočnú večeru?“ ¹³ Poslal dvoch zo svojich učeníkov a vravel im: „Chodte do mesta. Tam stretnete človeka, ktorý bude niesť džbán vody. Chodte za ním ¹⁴ a pánovi domu, do ktorého vojde, povedzte: ‚Učiteľ odkazuje: Kde je pre mňa miestnosť, v ktorej by som mohol jesť so svojimi učeníkmi veľkonočného baránka?‘ ¹⁵ On vám ukáže veľkú hornú sieň, prestretú a pripravenú. Tam nám prichystajte.“ ¹⁶ Učeníci odišli, a keď prišli do mesta, všetko našli tak, ako im povedal. A pripravili veľkonočného baránka.

Označenie zradcu. – ¹⁷ Keď sa zvečeralo, prišiel s Dvanástimi. ¹⁸ A keď boli pri stole a jedli, Ježiš povedal: „Veru, hovorím vám: Jeden z vás ma zradí, *ten, čo je so mnou.*“ ¹⁹ Zosmutneli a začali sa ho jeden po druhom vypytovať: „Azda ja?“ ²⁰ On im odpovedal: „Jeden z Dvanástich, čo so mnou namáča v mise. ²¹ Syn človeka síce ide, ako je o ňom napísané, ale beda človeku, ktorý zradza Syna človeka! Pre toho človeka by bolo lepšie, keby sa nebol narodil.“

Ustanovenie Eucharistie. – ²² Keď jedli, vzal chlieb a dobrorečil, lámal ho a dával im, hovoriac: „Vezmite, toto je moje telo!“ ²³ Potom vzal kalich, vzdával vďaky, dal im ho a všetci z neho pili. ²⁴ A povedal im: „Toto je moja krv novej zmluvy, ktorá sa vylieva za všetkých. ²⁵ Veru, hovorím vám: Už nebudem piť z plodu viniča až do dňa, keď ho budem piť nový v Božom kráľovstve.“

Výstraha Petrovi. – ²⁶ Potom zaspievali chválospev a vyšli na Olivovú horu. ²⁷ Vtedy im Ježiš povedal: „Všetci odpadnete, lebo je napísané: ‚*Udriem pastiera a ovce sa rozprchnú.*‘ ²⁸ Ale keď vstanem z mŕtvych, predídem vás do Galiley.“ ²⁹ Peter mu povedal: „Aj keby všetci odpadli, ja nie.“ ³⁰ Ježiš mu odvetil: „Veru, hovorím ti: Ty ma dnes, tejto noci, skôr ako dva razy kohút zaspieva, tri razy zaprieš.“ ³¹ Ale on ešte horlivejšie vyhlasoval: „Aj keby som mal umrieť s tebou, nezapriem ťa.“ Podobne hovorili aj ostatní.

14, 8. Pomazanie mŕtvych ako skutok milosrdenstva sa u Židov považoval za niečo lepšie ako almužna.

14, 10 – 11. *Mt* 26, 14 – 16; *Lk* 22, 3 – 6.

14, 12 – 16. *Mt* 26, 17 – 19; *Lk* 22, 7 – 13.

14, 14. „Pán domu“ bol asi otec samého evanjelistu Marka. V jeho dome sa neskôr schádzali prví jeruzalemskí veriaci na bohoslužbu.

14, 17 – 21. *Mt* 26, 20 – 25; *Lk* 22, 21 – 23; *Jn* 13, 18. 21 – 23.

14, 18. *Ž* 41, 10.

14, 22 – 25. *Mt* 26, 26 – 29; *Lk* 22, 15 – 20; *I Kor* 11, 23 – 25.

14, 26 – 31. *Mt* 26, 30 – 35; *Lk* 22, 31 – 34. 39; *Jn* 13, 36 – 38.

14, 27. Ježiš sa odvoláva na Zachariášovo proroctvo (13, 7).

Ježiš v Getsemanskej záhrade. – ³² Prišli na pozemok, ktorý sa volá Getsemani, a povedal svojim učeníkom: „Sadnite si tu, kým sa pomodlím.“ ³³ Vzal so sebou Petra, Jakuba a Jána. I doľahla naňho hrôza a úzkosť. ³⁴ Vtedy im povedal: „Moja duša je smutná až na smrť. Ostaňte tu a bdejte!“ ³⁵ Trocha poodišiel, padol na zem a modlil sa, aby ho, ak je možné, minula táto hodina. ³⁶ Hovoril: „Abba, Otče! Tebe je všetko možné. Vezmi odo mňa tento kalich. No nie čo ja chcem, ale čo ty.“ ³⁷ Keď sa vrátil, našiel ich spať. I povedal Petrovi: „Šimon, spíš? Ani hodinu si nemohol bdieť?“ ³⁸ Bdejte a modlite sa, aby ste neprišli do pokušenia. Duch je síce ochotný, ale telo slabé.“ ³⁹ Znova odišiel a modlil sa tými istými slovami. ⁴⁰ A keď sa vrátil, zasa ich našiel spať: oči sa im zatvárali od únavy a nevedeli, čo mu povedať. ⁴¹ Keď prišiel tretí raz, povedal im: „Ešte spíte a odpočívate? Dost’ už. Prišla hodina: hľa, Syna človeka už vydávajú do rúk hriešnikov.“ ⁴² Vstaňte, poďme! Pozrite, môj zradca je blízko.“

Zajatie Ježiša. – ⁴³ A kým ešte hovoril, prišiel zrazu Judáš, jeden z Dvanástich, a s ním zástup s mečmi a kyjmi, ktorý poslali veľkňazi, zákonníci a starší. ⁴⁴ Jeho zradca im dal znamenie: „Koho pobožkám, to je on. Chyťte ho a obozretne odveďte!“ ⁴⁵ Keď prišiel, hneď pristúpil k nemu a povedal: „Rabbi.“ A pobožkal ho. ⁴⁶ Oni položili naň ruky a zajali ho. ⁴⁷ Tu jeden z okolostojacich vytasil meč, zasiahol ním veľkňazovho sluhu a odťal mu ucho. ⁴⁸ Ježiš im povedal: „Vyšli ste s mečmi a kyjmi ako na zločinca, aby ste ma zajali. ⁴⁹ Deň čo deň som učil u vás v chráme, a nezajali ste ma. Ale musí sa splniť Písmo.“ ⁵⁰ Vtedy ho všetci opustili a rozutekali sa. ⁵¹ No akýsi mladík išiel za ním, odetý plachtou na holom tele; a chytili ho. ⁵² Ale on pustil plachtu a utiekol nahý.

Ježiš pred veľradou. – ⁵³ Ježiša priviedli k veľkňazovi, kde sa zhromaždili všetci veľkňazi, starší a zákonníci. ⁵⁴ Peter šiel zďaleka za ním až dnu do veľkňazovho dvora. Sadol si k sluhom a zohrieval sa pri ohni. ⁵⁵ Veľkňazi a celá veľrada zháňali svedectvo proti Ježišovi, aby ho mohli odsúdiť na smrť. Ale nenašli. ⁵⁶ Mnohí proti nemu krivo svedčili, a ich svedectvá sa nezhodovali. ⁵⁷ Tu niektorí vstali a krivo proti nemu svedčili: ⁵⁸ „My sme ho počuli hovoriť: „Ja zborím tento chrám zhotovený rukou a za tri dni postavím iný, nie rukou zhotovený.““ ⁵⁹ Ale ani tak sa ich svedectvo nezhodovalo. ⁶⁰ Tu vstal veľkňaz, postavil sa do stredu a opýtal sa Ježiša: „Nič neodpovieš na to, čo títo svedčia proti tebe?“ ⁶¹ Ale on mlčal a nič neodpovedal. Veľkňaz sa ho znova pýtal: „Si ty Mesiáš, syn Požehnaného?“ ⁶² Ježiš odvetil: „Áno, som. *A uvidíte Syna človeka sedieť po pravici Moci a prichádzať s nebeskými oblakmi.*“

14, 32 – 42. *Mt* 26, 36 – 46; *Lk* 22, 40 – 45.

14, 36. Marek zachoval v aramejskom jazyku oslovenie, ktorým Ježiš oslovoval nebeského Otca. Ide o dôverné oslovenie, ako asi naše „otecko“.

14, 43 – 52. *Mt* 26, 47 – 56; *Lk* 22, 47 – 53; *Jn* 18, 2 – 11.

14, 51 – 52. Marek tu opisuje takú udalosť, ktorej musel byť očitým svedkom. Nevylučuje sa, že pozemok Getsemani patrilo Markovým rodičom, tak ako večeradlo. Marek tam mohol nocovať. Na hlučný príchod vojakov sa prebudil. Prikryl sa plachtou a vyšiel sa pozrieť, čo sa robí. Ježiša práve odvádzali poviazaného, a preto išiel zahalený do plachty za nimi. Aj jeho chceli chytiť, ale ušiel im tak, že im plachtu nechal v rukách.

14, 53 – 65. *Mt* 26, 57 – 68; *Lk* 22, 63 – 71; *Jn* 18, 13 – 24.

14, 61. Výrazy „syn Požehnaného“ čiže „Zvelebeného“ a „po pravici Moci“ sa vtedy používali z úcty k Bohu, ktorého meno nevyslovovali.

14, 62. *Ž* 110, 1; *Dan* 7, 13.

⁶³ Vtedy si veľkňaz roztrhol rúcho a povedal: „Načo ešte potrebujeme svedkov? ⁶⁴ Počuli ste rúhanie. Čo na to poviete?“ A oni všetci vyniesli nad ním súd, že je hoden smrti.

⁶⁵ Niektorí začali naňho pľuť, zakrývali mu tvár, bili ho päšťami a hovorili mu: „Prorokuj!“ Aj sluhovia ho bili po tvári.

Peter zapiera Ježiša. – ⁶⁶ Keď bol Peter dolu na nádvorí, prišla jedna z veľkňazových slúžok. ⁶⁷ Len čo zbadala Petra, ako sa zohrieva, pozrela sa naňho a povedala: „Aj ty si bol s tým Nazaretčanom, Ježišom.“ ⁶⁸ Ale on zaprel: „Ani neviem, ani nerozumiem, čo hovoríš.“ Vyšiel von pred nádvorie a zaspieval kohút. ⁶⁹ Keď ho tam videla slúžka, znova začala vravieť okolostojacim: „Tento je z nich.“ ⁷⁰ Ale on opäť zapieral. O chvíľku tí, čo tam stáli, znova hovorili Petrovi: „Veru si z nich, veď si aj Galilejčan.“ ⁷¹ On sa však začal zaklínať a prisahať: „Nepoznám toho človeka, o ktorom hovoríte.“ ⁷² Vtom kohút zaspieval druhý raz. Vtedy sa Peter rozpamätal na slovo, ktoré mu povedal Ježiš: „Skôr ako dva razy kohút zaspieva, tri razy ma zaprieš.“ I rozplakal sa.

15 Ježiš pred Pilátom. – ¹ Hneď zrána mali poradu veľkňazi so staršími a zákonníkmi, teda celá veľrada. Ježiša spýtali, odvedli a odovzdali Pilátovi. ² Pilát sa ho spýtal: „Si židovský kráľ?“ On mu odpovedal: „Sám to hovoríš.“ ³ Veľkňazi naň mnoho žalovali ⁴ a Pilát sa ho znova spytoval: „Nič neodpovieš? Pozri, čo všetko žalujú na teba!“ ⁵ Ale Ježiš už nič nepovedal, takže sa Pilát čudoval.

⁶ Na sviatky im prepúšťal jedného väzňa, ktorého si žiadali. ⁷ S povstalcami, čo sa pri vzbure dopustili vraždy, bol uväznený muž, ktorý sa volal Barabáš. ⁸ Zástup vystúpil hore a žiadal si to, čo im robieval. ⁹ Pilát im povedal: „Chcete, aby som vám prepustil židovského kráľa?“ ¹⁰ Lebo vedel, že ho veľkňazi vydali zo závidi. ¹¹ Ale veľkňazi podnietili zástup, aby im radšej prepustil Barabáša. ¹² Pilát sa ich znova opýtal: „Čo mám teda podľa vás urobiť so židovským kráľom?“ ¹³ Oni opäť skríkli: „Ukrižuj ho!“ ¹⁴ Pilát im vravel: „A čo zlé urobil?“ Ale oni tým väčšmi kričali: „Ukrižuj ho!“ ¹⁵ A Pilát, aby urobil ľudu po vôli, prepustil im Barabáša. Ježiša však dal zbičovať a vydal ho, aby ho ukrižovali.

Ježiša korunujú tŕním. – ¹⁶ Vojaci ho odvedli dnu do nádvorcia, čiže do vládnej budovy, a zvolali celú kohortu. ¹⁷ Odeli ho do purpurového plášt'a, z tŕnia uplietli korunu a založili mu ju ¹⁸ a začali ho pozdravovať: „Buď pozdravený, židovský kráľ!“ ¹⁹ Bili ho trstinou po hlave, pľuli naňho, kľakali pred ním a klaňali sa mu. ²⁰ Keď sa mu naposmievali, vyzliekli ho z purpuru a obliekli mu jeho šaty. Potom ho vyviedli, aby ho ukrižovali.

Križová cesta a ukrižovanie. – ²¹ Tu prinútili istého Šimona z Cyrény, Alexandrovho a Rúfovho otca, ktorý sa tade vracal z poľa, aby mu niesol kríž. ²² Tak ho priviedli na miesto Golgota, čo v preklade znamená Lebka. ²³ Dávali mu víno zmiešané s myrhou, ale on ho

---

14, 68 – 72. *Mt* 26, 69 – 75; *Lk* 22, 55 – 62; *Jn* 18, 15 – 18. 25 – 27.

15, 1 – 15. *Mt* 27, 1 – 2. 11 – 26; *Lk* 23, 1 – 5. 13 – 25; *Jn* 18, 28 – 40; 19, 4 – 16.

15, 16 – 20. *Mt* 27, 27 – 31; *Jn* 19, 1 – 3.

15, 20b – 22. *Mt* 27, 32 – 33; *Lk* 23, 26; *Jn* 19, 17.

15, 21. Alexander a Rúfus boli nepochybne známi v prvotnej Cirkvi a pravdepodobne aj v kresťanskej obci v Ríme, kde Marek podľa tradície napísal toto evanjelium.

15, 23 – 27. *Mt* 27, 34 – 38; *Lk* 23, 33 – 34; *Jn* 19, 18 – 24.

neprijal.

²⁴ Potom ho ukrižovali a *rozdelili si jeho šaty – hodili o ne lós*, kto si má čo vziať. ²⁵ Keď ho ukrižovali, bolo deväť hodín. ²⁶ Jeho vinu označili nápisom: „Židovský kráľ.“ ²⁷ Vedno s ním ukrižovali aj dvoch zločincov: jedného napravo od neho, druhého naľavo. ⁽²⁸⁾

Ježišovi na kríži sa posmievajú. – ²⁹ A tí, čo šli okolo, rúhali sa mu; *potriasli hlavami* a vraveli: „Aha, ten, čo zborí chrám a za tri dni ho postaví. ³⁰ Zachráň sám seba, zostúp z kríža!“ ³¹ Podobne sa mu posmievali aj veľkňazi a so zákonníkmi si hovorili: „Iných zachraňoval, sám seba nemôže zachrániť. ³² Kristus, kráľ Izraela! Nech teraz zostúpi z kríža, aby sme videli a uverili.“ Ešte aj tí ho hanobili, čo boli s ním ukrižovaní.

Ježiš na kríži zomiera. – ³³ Keď bolo dvanásť hodín, nastala tma po celej zemi až do tretej hodiny popoludní. ³⁴ O tretej hodine zvolal Ježiš mocným hlasom: „*Heloi, heloi, lema sabakthani?*“, čo v preklade znamená: „*Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?*“ ³⁵ Keď to počuli, niektorí z okolostojacich vraveli: „Pozrite, volá Eliáša.“ ³⁶ Ktosi odbehol, naplnil špongiu *octom*, nastokol ju na trstinu, *dával* mu *piť* a hovoril: „Počkajte, uvidíme, či ho Eliáš príde sňať.“ ³⁷ Ale Ježiš zvolal mocným hlasom a vydýchol.

³⁸ Chrátová opona sa roztrhla vo dvoje odvrchu až dospodku.

³⁹ Keď stotník, čo stál naproti nemu, videl, ako vykrikol a skonol, povedal: „Tento človek bol naozaj Boží Syn.“

⁴⁰ Zobďaleč sa pozerali aj ženy. Medzi nimi Mária Magdaléna, Mária, matka Jakuba Mladšieho a Jozesa, i Salome, ⁴¹ ktoré ho sprevádzali a posluhovali mu, keď bol v Galilei. A mnohé iné, čo s ním prišli do Jeruzalema.

Ježiša pochovávajú. – ⁴² Keď sa už zvečeriло, pretože bol Prípravný deň, čiže deň pred sobotou, ⁴³ prišiel Jozef z Arimatey, významný člen rady, ktorý tiež očakával Božie kráľovstvo, smelo vošiel k Pilátovi a poprosil o Ježišovo telo. ⁴⁴ Pilát sa zadivil, že už zomrel. Zavolať si stotníka a opýtal sa ho, či je už mŕtvy. ⁴⁵ Keď mu to stotník potvrdil, daroval telo Jozefovi. ⁴⁶ On kúpil plátno, a keď ho sňal, zavinul ho do plátna a uložil do hrobu vytesaného do skaly. A ku vchodu do hrobu privalil kameň. ⁴⁷ Mária Magdaléna a Mária Jozesova sa pozerali, kde ho uložili.

16 Prázdny hrob. Zvest' anjela. – ¹ Keď sa pominula sobota, Mária Magdaléna a Mária

---

15, 24. Ž 22, 19.

15, 25. Doslovne „tretia hodina“, alebo v širšom zmysle čas od 9. do 12. hodiny.

15, 28. Tento verš Neovulgáta vynecháva; je to interpolácia z Lk 22, 37. Text znel: „A splnilo sa Písmo, ktoré hovorí: ‚Započítali ho medzi zločincov.‘“

15, 29 – 32. Mt 27, 39 – 44; Lk 23, 35 – 38.

15, 33 – 41. Mt 27, 45 – 56; Lk 23, 44 – 47. 49; Jn 19, 28 – 38.

15, 34. Ž 22, 2.

15, 36. Ž 69, 22.

15, 38. „Chrátová opona“ bol záves v chráme, ktorý oddeľoval Svätýňu od Svätýne svätých.

15, 42 – 47. Mt 27, 57 – 61; Lk 23, 50 – 55; Jn 19, 38 – 42.

15, 44. Pilát sa zadivil, že Ježiš zomrel tak skoro. Ukrižovaní sa obyčajne trápievali na kríži dva-tri dni.

16, 1 – 8. Mt 28, 1 – 8; Lk 24, 1 – 12; Jn 20, 1 – 10.

Jakubova i Salome nakúpili voňavé oleje a išli ho pomazať. ² V prvý deň týždňa, skoro ráno, po východe slnka, prišli k hrobu ³ a hovorili si: „Kto nám odvalí kameň od vchodu do hrobu?“ ⁴ Ale keď sa pozreli, videli, že kameň je odvalený; bol totiž veľmi veľký. ⁵ Keď vošli do hrobu, na pravej strane videli sedieť mladíka oblečeného do bieleho rúcha a střípli. ⁶ On sa im prihovril: „Neľakajte sa! Hľadáte Ježiša Nazaretského, ktorý bol ukrižovaný. Vstal z mŕtvych. Niet ho tu. Hľa, miesto, kde ho uložili. ⁷ Ale choďte a povedzte jeho učeníkom a Petrovi: „Ide pred vami do Galiley. Tam ho uvidíte, ako vám povedal.““ ⁸ Vyšli a utekali od hrobu, lebo sa ich zmocnila hrôza a strach. A nepovedali nikomu nič, lebo sa báli.

Vzkriesený Ježiš sa zjavuje. Misijný rozkaz. – ⁹ Keď ráno v prvý deň týždňa vstal z mŕtvych, zjavil sa najprv Márii Magdaléne, z ktorej kedysi vyhnal sedem zlých duchov. ¹⁰ Ona išla a zvestovala to tým, čo s ním bývali a teraz boli smutní a plakali. ¹¹ Ale oni, keď počuli, že žije a že ho videla, neverili. ¹² Potom sa v inej podobe zjavil dvom z nich na ceste, keď išli na vidiek. ¹³ Aj oni to išli zvestovať ostatným, ale ani im neverili.

¹⁴ Napokon sa zjavil samým Jedenástim, keď sedeli pri stole, a vyčítal im neveru a tvrdosť srdca, že neverili tým, čo ho videli vzkrieseného. ¹⁵ A povedal im: „Choďte do celého sveta a hlásajte evanjelium všetkému stvoreniu. ¹⁶ Kto uverí a dá sa pokrstiť, bude spasený; ale kto neverí, bude odsúdený. ¹⁷ A tých, čo uveria, budú sprevádzať tieto znamenia: v mojom mene budú vyháňať zlých duchov, budú hovoriť novými jazykmi, ¹⁸ hady budú brať do rúk, a ak niečo smrtonosné vypijú, neuškodí im; na chorých budú vkladať ruky a tí ozdravejú.“

Nanebovstúpenie. – ¹⁹ Keď im to Pán Ježiš povedal, vzatý bol do neba a zasadol po pravici Boha.

²⁰ Oni sa rozišli a všade kázali. Pán im pomáhal a ich slová potvrdzoval znameniami, ktoré ich sprevádzali.

16, 9 – 20. Tieto verše tvoria „záver“ Evanjelia podľa Marka. Aj keď nie sú v niektorých dôležitých rukopisoch, predsa sú to inšpirované časti Svätého písma, ako to vyhlásil aj Tridentský koncil.

16, 9 – 10. *Jn* 20, 11 – 18.

16, 9 – 14. Marek tu uvádza zjavenia vzkrieseného Krista, pritom však netvrdí, že jeho výpočet je úplný.

16, 12 – 13. *Lk* 24, 13 – 15.

16, 14. *Lk* 24, 36 – 43.

16, 15 – 18. *Mt* 28, 16 – 20.

16, 15 – 16. Misijný rozkaz z Ježišových úst znie veľmi vážne. Viera, pravda, živá viera sú tými základnými hodnotami, ktoré môžu urobiť človeka večne šťastným. Odmietnutie viery znamená odsúdenie.

16, 19 – 20. *Lk* 24, 50 – 53; *Sk* 1, 9 – 11.

16, 20. Keď sv. Marek písal toto evanjelium, vtedy už Peter kázal v Ríme a Pavol roznášal Kristovu blahozvesť do iných krajín v Európe. Sám Marek sa zúčastnil na jednej takej misijnej ceste (*Sk* 13, 5 a 13) a na vlastné oči videl divy a znamenia, ktoré apoštoli konali.